

158. Lauantaina 17 päivänä joulukuuta 1994

kello 0.40

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ensimmäinen käsittely:

Ehdotukset laeiksi lasten päivähoitosta annetun lain 11 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta ja lasten kotihoidon tuesta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen sekä lasten päivähoitosta annetun lain 31 §:n muuttamisesta 6095

Hallituksen esitys n:o 211

Lakialoite n:o 69

Toivomusaloitteet n:ot 1330/1991 vp ja 187/1993 vp

Sosiaali- ja terveystoimikunnan mietintö n:o 47

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Alaranta, Andersson, Donner, Gustafsson, Heikkinen, Jaakonsaari, Jouppila, Jurva, Jääskeläinen, Jääteenmäki, Kääriäinen, Laukkanen V., Leppänen P., Lindroos, Lippinen, Nyby, Paloheimo, Pekkarinen, Pura, Riihijärvi, Rinne, Rönholm, Saario, Savolainen, Seivästö, Seppänen, Takala, Toivonen, Vistbacka, Wahlström ja Ääri.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat edustajat Seppänen ja Pekkarinen.

Ilmoitusasia:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä virkatehtävien takia edustajat Jääteenmäki, Kankaanniemi ja Pekkarinen sekä yksityisasioiden takia edustajat Donner, Jouppila, Jääskeläinen, Lippinen, Nyby, Rask, E. Rehn, Riihijärvi, Rinne, Savolainen, Viinanen ja Vistbacka,

tämän kuun 21 päivään yksityisasioiden takia ed. V. Laukkanen sekä

tämän kuun 23 päivään sairauden takia ed. Andersson.

Päiväjärjestyksessä oleva asia:

Ehdotukset laeiksi lasten päivähoitosta annetun lain 11 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta ja lasten kotihoidon tuesta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen sekä lasten päivähoitosta annetun lain 31 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 211

Lakialoite n:o 69

Toivomusaloitteet n:ot 1330/1991 vp ja 187/1993 vp

Sosiaali- ja terveystoimikunnan mietintö n:o 47

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystoimikunnan mietintö n:o 47.

Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia ensimmäisen käsittelyn päätyttyä lähetettäisiin suureen valiokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Skinnari: Arvoisa puhemies! On tietysti toisaalta väärin, että päivähoitolakia käsitellään näin yöllä, koska sen nimikin viittaa siihen, että se pitäisi käsitellä päivällä. Mutta hallituksen tarkoituksena on se, että ennen kuin Suomessa lapset heräävät todellisuuteen, tämä asia olisi käytännössä hoidettu. Tämän takia hallitus, jolla tähän mennessä ei kuukauden aikana ollut kiire, tässä asiassa menetteli sillä tavoin, että viikosta toiseen asian käsittelyä siirrettiin, ja nyt ollaan tässä tilanteessa.

Valiokunnan mietintö, joka pöydille on jaettu, on sikäli erittäin mielenkiintoinen, että se enemmistöltään on valiokunnan opposition näkemys siitä, millä tavoin tämä päivähoitoasia pitäisi hoitaa. Eli tässä on esitetty monien järjestöjen, lasten vanhempien, päivähoitoliikkeiden ehdotus siitä, että päivähoitolaki astuu voimaan normaalisti ensi elokuun alusta ja että kotihoidon tukea ei tässä vaiheessa toteuteta. Tämä kanta voitti valiokunnassa.

Kun katsotte näitä vastalauseita, niin on aika harvinaista, että täällä on kuuden kokoomuksen edustajan vastalause ja neljän keskustan valiokunnan jäsenen eli kymmenen valiokunnan jäsenen vastalause valiokunnan mietintöön, joka koskee hallituksen esitystä. Tämä vain osoittaa, millä tavoin tämänkin asian käsittely on valiokunnassa ollut erittäin hankalaa.

Toisaalta täytyy myös ottaa huomioon, valtiovarainministeri Viinanen, se että eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnassa tämän hallituksen aikana on ilman kuntien valtionosuuksien leikkauksia leikattu noin 25 miljardia markkaa ihmisten sosiaali- ja terveysturvaan. (Min. Viinanen: Ja lisää leikataan!) Se on tapahtunut suhteellisen rauhallisissa ja asiallisissakin merkeissä. Tässä mielessä erityisesti hallituspuolueiden valiokunnassa olevat kansanedustajat ovat Iiro Viinasen ja tietysti muidenkin ministereiden puristuksessa joutuneet tekemään varmasti paljon sellaista, mitä eivät ole halunneet, mutta ovatpa tehneet kuitenkin. Tämä asia on ollut yksi niistä.

Valiokuntaanhan on vedottu myös eduskunnan naisverkoston puolesta. Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnassa 17 jäsenestä 14 on naisia, joten ainakin naisnäkökulma tässä asiassa on tullut esille. Katsotaan nyt sitten, mikä on Suomen naisvaltaisen eduskunnan naisnäkökulma, kun lasten päivähoitolaki tulee jatkossa saamaan sekä täysistunnossa että suuressa valio-

kunnassa käsittelyn, ja millä tavoin naisten tahto toteutuu käytännössä tämän asian yhteydessä, koska tässä kieltämättä naisilla on asiantuntemusta.

Valiokunnalle toimitetuista asiantuntijalauseunoista kävi ilmi, että niillä työttömyyslukuennusteilla, joita valtion budjetissa on, vuoden 95 elokuun alussa tarvittaisiin 6 000 päivähoitopaikkaa lisää. Tämä valiokunnan enemmistön hyväksymä kanta lähtee juuri siitä näkökulmasta ja uskosta, että Ahon hallitus on oikeassa, että maa lähtee nousuun, työvoimaa tarvitaan lisää, Suomessa naisia ja miehiä työpaikoille tarvitaan lisää ja lasten päivähoito pitää järjestää. Tätä taustaa vasten on ymmärrettävissä, että valiokunta oli tätä mieltä, mikä valiokunnan saliin jaetusta mietinnöstä näkyy.

Vuositasolla valiokunnan ehdotus merkitsee sitä, että kustannukset ovat viiden kuukauden ajalta 138 miljoonaa markkaa, josta valtion osuus on 57 miljoonaa ja kuntien 81 miljoonaa markkaa. Jos olisi toteutettu, kuten olisi ollut mahdollista, lasten kotihoidon tuen laajennus viiden kuukauden osalta, se olisi ollut 250 miljoonaa markkaa, mutta tähän mietinnössä ei esitetä, vaan pelkästään lasten päivähoitolain astumista voimaan normaalisti elokuun alusta.

Kuten totesin, valiokunnan ja myös eduskuntaryhmien puoleen tämän syksyn aikana ovat lukuisat järjestöt kääntyneet ja esittäneet veto-oimuksessaan, että päivähoitolain pitäisi tulla voimaan ja koskea kolmi-kuusivuotiaitakin, joille tämä oikeus pitäisi suoda. Valiokunnan kannan mukaan tämä on monista valiokunnan mietinnössä ilmenevistä syistä toteutettava.

Arvoisa puhemies! Puhemiesneuvoston äänestyksen jälkeen syntynä esitykseen sisältyy myös se, että asia lähetettäisiin poikkeuksellisesti suureen valiokuntaan. En ole aikaisemmin koskaan nähnyt tilannetta, jossa ennen kuin asiaa on edes yleiskeskustelussa käsitelty tai että eduskunnan puhemiesneuvoston jäsenille olisi jaettu valiokunnan mietintö, että tiedettäisiin mistä, on kysymys, tehdään päätös siitä, että asia pitää lähettää suureen valiokuntaan. Tämä vain osoittaa sen, että on todellakin tarkoitus, että ennen kuin aamu sarastaa ja lapset heräävät, tämä asia on suuressa valiokunnassa ainakin yritetty hoitaa ja myös salissa. Minusta tämä ei ole asianmukaista käsittelyä.

Tänään yritettiin myös siirtää eräs hallituksen esitys, joka oli toimitettu myöhään eduskunnalle, vähän samantapaisista syistä ympäristövaliokunnasta hallintovaliokuntaan.

P u h e m i e s (koputtaa): Ed. Skinnari, pyydän keskittymään tähän asiaan, tässä on tarpeeksi tekemistä!

P u h u j a: Kyllä! Tämä vain osoittaa sen, että vaikka asiassa olisi ratkaisu voitu tehdä jo kuukausi sitten eli asialla olisi toisaalta ollut kiire, hallituksen mukaan ei ollut kiire; opposition ehdotukset olivat täysin selvät. Tässä suhteessa olisi toivonut, että hallitus olisi asiaa vienyt eteenpäin eduskunnassa asiallisesti ja asianmukaisesti sillä tavoin, että se tarkoitus, mikä lailla on, eli lasten paras, toteutuisi.

Ed. K e m p p a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Äskeinen ei ehkä ollut esittelypuheenvuoro, mutta valiokunnan puheenjohtaja ed. Skinnari totesi, että asia sai opposition mielen mukaisen ratkaisun siltä osin, että päivähoito ja kotihoidon tuki erotettiin toisistaan. Minusta tältä osin voimassa oleva esitys on kaikkein huonoin. Arvio, jonka ed. Skinnari esitti, että tarvittaisiin 6 000 hoitopaikkaa lisää, ei tule pitämään kutiaan silloin, kun halvempi vaihtoehto otetaan rinnalta pois. Tässä muodossa tämä on luultavasti toteuttamiskelvoton sillä tavalla, että ainakaan tätä velvoitetta ei pystytä toteuttamaan, ja kunnat joutuvat ilmeisesti oikeuteen ja vastuuseen siitä, etteivät pysty hoitamaan tarvetta.

Minusta päivähoitolaki alkuperäisesti lähtee oikeasta lähtökohdasta, että päivähoitoa on tarvetta vastaavasti. Me täytämme päivähoitotarvetta eikä niin kuin nyt, että epäillään, että syntyy tarvetta, ja sen vuoksi ollaan lisäämässä. (Välihuutoja) — Nimenomaan, päivähoitopaikkoja järjestetään sitten, kun tarvetta tulee, mutta nyt tämä teidän esittämässänne muodossa ei olekaan tarpeen mukainen.

P u h e m i e s (koputtaa): Ed. Kemppainen, olen pahoillani, että myönsin vastauspuheenvuoron siitä syystä, että kyseessä oli olevinaan esittelypuheenvuoro. Minä pyydän, että ed. Kemppainen, niin kuin ehkä on tehnytkin jo, pyytää puheenvuoron, jossa hän esittää nämä näkökohdat, jotka vievät selkeästi muualle.

P u h u j a: Minä pyrin vain nostamaan ed. Skinnarin ...

P u h e m i e s: Kaksi minuuttiakin on kulu-
nut!

Ed. S t e n i u s - K a u k o n e n: Arvoisa puhemies! Ensimmäiseksi ehdotan, että hallituksen ehdotusta ja sosiaalivaliokunnan mietintöä, joita puhemiesneuvosto ehdottaa lähetettäväksi suureen valiokuntaan, ei lähetetä suureen valiokuntaan.

Minulla on paha aavistus, että kaksi suomalaista sananlaskua tänä yönä käy toteen: "Se parhaiten nauraa, joka viimeksi nauraa." Ja luulen, että se, joka viimeksi nauraa parhaiten, on ministeri Viinanen. Toisen sananlaskun mukaan "ei pidä nuolaista ennen kuin tipahtaa".

Sosiaalivaliokunnan mietintö on naisverkoston esityksen mukainen, mutta ei ole mitään varmuutta siitä, että naisverkosto pienten lasten isien avulla saa lävitse tämän valiokunnan mietinnön mukaisen kokonaisesityksen eli sen, että päivähoitolaki toteuttaisiin 1.8.1995, kuten aikaisemmin on säädetty, ja ymmärtämyksenä valtion vaikeata taloudellista tilannetta kohtaan, mitä naisverkosto on osoittanut, kotihoidon tukilaki lykättäisiin kahdella vuodella. Ei ole mitään takeita siitä, että naisverkoston esitys toteutuu. Minä olen siitä todella pahoillani. Voi sanoa, että ne ponnistelut eivät johda toivottuun tulokseen, mitä on yhteisesti tämän syksyn aikana tehty, jotta olisi lasten parasta ajateltu ja samalla otettu huomioon ne taloudelliset vaikeudet, mitkä tässä maassa ovat. Tältä pohjalta valmisteltu yhteinen esitys ei toteudu. Nyt näyttää siltä, että näin käy.

Minun mielestäni tämä esitys on ollut naisverkoston koetinkivi. Ikävä kyllä jo nyt, kun ollaan ensimmäisen käsittelyn alussa, joutuu epäilemään sitä, että naisverkosto selviytyisi tästä koikesta. Minä vetoan kaikkiin naiskansanedustajiin sen yhteistyön puolesta, mitä on tehty. Me tiedämme, että meillä ei ole näistä kaikista asioista samanlaisia näkemyksiä, mutta me olemme nimenomaan yrittäneet hakea yhteistä näkemystä tässä asiassa, jossa on ollut valmiutta antaa periksi, jotta me yhteisesti saisimme viedyksi eteenpäin asiaa, joka on naisten ja ennen kaikkea lasten kannalta tärkeä ja jossa nyt ei olisi säästetty lasten kustannuksella niin paljon kuin hallitus esittää.

Hallitus on esittänyt säästölakeja säästölakien jälkeen, ja ne ovat nimenomaan suuntautuneet sosiaali- ja terveydenhuollon menoihin ja kipeästi koskettaneet lapsia ja naisia, sairaita ja vanhuksia. Mutta hallitukselta kummasti aina löytyy kukkaron pohjalta rahaa, kun on kysymys jostakin muusta, kun ei ole kysymys lapsille ja naisille elintärkeistä asioista. Minä en vastusta

urheilua, mutta ihmettelen sitä, miten yhtäkkiä löytyy 25 miljoonaa markkaa urheiluun. Me kannatimme sitä, että urheiluun laitetaan lisää rahaa, ja vaikka ministeri Viinanen sanoi, että ei ole rahaa, hän kuitenkin sitten löysi urheiluun rahaa, mutta hän ei löydä lasten päivähoitoon.

Me tulemme varmasti aika pitkään käymään tätä asiaa lävitse ja perusteita, joita on esitetty sille, miksi tällaiseen ratkaisuun naisverkosto on päätenyt, että ollaan valmiit kannattamaan sitä, että päivähoitolaki toteutetaan ja kotihoidon tukea yhden ikävuoden osalta siirretään kahdella vuodella. (Ed. S-L. Anttila: Siinä se virhe tuli!) — Niin, minä sanon sen, että tämä ei ole sellainen ratkaisu, joka on kaikkein paras, mutta kun on sanottu, että ei ole rahaa, te olette nyt valmiit hylkäämään nämä molemmat. Se, siirretäänkö toista vuodella tai kahdella vuodella molempia, on ihan se ja sama. Se tarkoittaa sitä, että ensi vuonna tämä ei toteudu. (Ed. S-L. Anttila: Perheen valinnanvapaus menee tällä päätöksellä!) — Perheellä on valinnanvapaus alle kolmevuotiaiden lasten osalta, ja me olemme valmiit kehittämään tätä valinnanvapautta. Ehkä hallituksen sisällä oli alun perin kiistelty asiasta, mutta hallituksen esitys oli yksimielinen, ed. S-L. Anttila. Toivon, että muistatte sen, että hallitus on ehdottanut, että molempia lakeja lykätään kahdella vuodella.

Tämä on lähtökohta, ja tämän toivoisin keskustan edustajien muistavan eikä nyt syyttävän ketään muuta siitä, että on tehty vääränlaisen kompromissi, on vääränlaisesti naisverkosto yrittänyt etsiä yhteistyötä asiasta, josta on erilaisia mielipiteitä ja josta vielä on ministeri Viinasen ja pääministeri Ahon uhkaukset niskassa, että budjettia ei saa repiä auki. On juuri lähdetty siitä, että on yritetty hakea yhteistä ratkaisua, että me kerrankin voisimme yhdessä viedä jotakin asiaa eteenpäin, ja nyt keskustan edustajat ovat valmiit tämän kaatamaan. (Ed. S-L. Anttila: Molemmat, ei vain toinen!) — Niin, ed. S-L. Anttila lupaa vuorenvarmasti, että te ette välitä siitä, että maailman naisvaltaisimman eduskunta pystyisi naisten yhteistyöllä saamaan jotakin aikaan, jotakin vähän parempaa kuin hallitus on esittänyt, ei hyvää mutta vähän parempaa kuin hallitus on esittänyt.

Oppositiokin on ollut valmis omista lähtökohdistaan luopumaan ja hyväksymään sen, että säästetään, kun me tiedämme, missä tilanteessa me olemme, jotta me yhteisvoimin saisimme edes jotakin aikaan. Mutta, keskustan naiset, nyt on keskustelussa ja välihuudoissa täysin selkeästi

osoittautunut, että kysymys on nimenomaan siitä, että keskustan naiset eivät ole valmiit viemään naisten yhteisiä tavoitteita eteenpäin. Olen siitä pahoillani enkä jatka tämän pidempään, koska tiedän, että monilla on tähän asiaan paljon sanottavaa.

Niin kuin jo alussa esitin, ei ole mitään syytä lähettää asiaa suureen valiokuntaan vaan viedä esitys sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön mukaisesti lävitse. Oli erittäin suuren työn ja tuskan takana, että me saimme puserrettua monen kuukauden vetkuttelun jälkeen tämän mietinnön, joka nyt on käsissä, ja sen sisältämän ehdotuksen.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan ensimmäinen varapuhemies Paakkinen.

Ed. Seppänen merkitään läsnä olevaksi.

Ed. L a a k s o (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Minun täytyy yhtyä siihen arvosteluun, jota ed. Stenius-Kaukonen kohdisti ennen kaikkea hallituspuolueiden eräisiin naisedustajiin siitä, että eduskunta, jossa on naisia enemmän kuin koskaan aikaisemmin Suomen historiassa, on tekemässä hallaa asialle, jota sanoissa naiset ovat puoluekannasta riippumatta pitäneet tärkeänä.

Tästä syystä myös eduskunnan päivähoitoikäisten lasten isät ovat vedonneet hallituspuolueiden naiskansanedustajiin, jotta lakiesitys tulisi voimaan ajallaan. Toisin sanoen edustajat Rajamäki, Backman, Seivästö, Urpilainen ja minä olemme sitä mieltä, että lakiesitystä ei saa lykätä. Päivähoitoikäisten lasten isinä me vetoamme hallituspuolueiden naiskansanedustajiin, jotta naiset eivät tässä kysymyksessä pettäisi päivähoitoikäisiä lapsia ja lapsiperheitä. Eihän tässä mistään muusta ole kysymys kuin siitä, että kun hallituspuolueissa on lähes 40 naista, näistä edes kymmenkunta äänestäisi yhdessä opposition kanssa. Siinä tapauksessa lakiesitys tulisi ajallaan voimaan.

Ed. K u i t t i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen hyvin pahoillani käydystä keskustelusta ja siitä, että keskustanaisia on syytetty. Mielestäni naisverkosto ei ole kuunnellut keskustanaisia ja heidän esittämiään valintavaihtoehtoja päivähoitoon kehittämiseksi kotihoidon rinnalla. Mielestäni tämä ei ole oi-

kein, ja muistutan arvoisaa rouva puhemiestä naisverkoston alkuvaiheista, jolloin kävimme vähän samanlaista keskustelua Hornet-hävittäjien hankinnan osalta ja olimme hyvin pahoillamme, että naisenemmistön nimissä sitä vietiin eteenpäin.

Muistutan myös siitä, että sosiaali- ja terveysvaliokunnassa olemme joutuneet tekemään erittäin ikäviä päätöksiä valtiontalouden säästösyistä. Näen mahdolltomana, että voisimme nyt lähteä aukomaan budjettia. Samoin muistutan siitä, että lasten kotihoidon tukea käyttää noin 150 000 lasta. Heillä ei ole mitään etujärjestöä, joka voisi heidän puolestaan tulla eduskuntaan puhumaan. Samoin muistutan, että jo nykyisin mukaan on mahdollista kehittää päivähoitoa. Moni kunta, pääosa kunnista, on sen tehnyt ja turvannut riittävän päivähoidon. Ongelma on Etelä-Suomessa ja suurissa kunnissa, joille keskusta on esittämässä vastalauseessa esille tulevia asioita näiden aseman parantamiseksi.

Ed. Pekkarinen merkitään läsnä olevaksi.

Ed. T u o m i o j a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen kuullut paljon puhuttuvan milloin hyvä veli -verkostoista ja milloin naisverkostoista, mutta sellaisena edustajana, joka en kuulu kumpaankaan, olen vähän ymmälläni keskustelusta ja jopa vähän loukkaantunutkin siitä, että meistä kansanedustajista suuri osa ikään kuin suljetaan asian ulkopuolelle.

Ennen kaikkea minusta on syytä olla vähän loukkaantunut sikäli, että sosialidemokraattisessa ryhmässä me olemme kaikki sukupuoleen katsomatta tässä asiassa pitäneet siitä lähtökohdasta kiinni, että päivähoitolain ja sen edellyttämien palvelujen toteuttaminen on yksi sellainen hyvinvointiyhteiskunnan välttämättömiin peruspalveluihin kuuluva asia, josta ei pidä eikä voi tinkiä silloinkaan, kun muuten tiedämme, että olemme vaikeiden taloudellisten ratkaisujen ja julkisiin menoihin kohdistuvien leikkausten edessä. Ymmärtääkseni sama lähtökohta sukupuoleen katsomatta on ollut myös vasemmistoliiton ja vihreidenkin kansanedustajilla, joten tässä tilanteessa, jos saan tällaisena vähän vanhempana setänä vedota, minä vetoaisin kyllä eduskuntaan kokonaisuudessaan, että kaikki ne edustajat, joille ylipäänsä hyvinvointiyhteiskunta merkitsee puolustettavaa arvoa, eivät tässä asiassa taipuisi valtiovarainministeriöstä lähtevän asiattoman pai-

nostuksen edessä, vaan pitäisivät kiinni siitä, mikä on ollut meidän kaikkien yhteinen tahto silloin, kun me olemme eduskuntaan pyrkineet ja ohjelmiamme mukaisesti tulleet valituiksi.

Ed. S-L. A n t t i l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt on todella käymässä valitettavasti niin, että päivähoito-oikeutta ollaan laajentamassa perheiden valinnanvapauden kustannuksella seuraavasta syystä: Toivon, että otatte itse selvää, ketkä ovat käyttäneet ja käyttävät kotihoidon tukea. Teidän käsityksenne siitä, että se on vain maaseudun naisten ylellinen oikeus, ei pidä paikkaansa. Sitä on erittäin paljon kaupunkikunnissa. Pienten lasten äidit hyödynävät sitä, koska se on lasten kannalta yksi parhaista vaihtoehtoista. On tavattoman valitettavaa, että tästä on syntynyt suuri eripura. Tasaarvon ja naisten kannalta päivähoito-oikeuden laajentaminen on varmasti tärkeä asia, mutta ei sitäkään pidä tehdä sillä tavalla, että taloudelliset resurssit eivät anna siihen todellista mahdollisuutta. Minusta me muuten petämme itseämme, koska jatkossa joka tapauksessa seuraava hallitus joutuu tekemään säästöjä. Se on kylmä realiteetti.

Muistutan vielä siitä, että sosialidemokratien esitys valtionosuuksien leikkauksista johtaa juuri päinvastaiseen lopputulokseen eli te omassa varjobudjetissanne leikkaatte kuntien valtionosuuksia, toki sillä tavalla, että otatte maalaiskunnista kaikkein eniten. Mutta miten siihen yhteyteen sopii se, mitä te nyt olette toteuttamassa? Mistä te leikkaatte sitten, kun te tähän käytätte niitä varoja, joita jo olette luvanneet leikata lähes yhtä paljon kuin hallituskin on joutunut säästämään?

Ed. U k k o l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun eduskunta äänesti urheilumäärärahoista, minä katsoin, että vasemmisto oli valmis heittämään 200 miljoonaa markkaa kannattaessaan ed. Rauramon pontta. Pitäisi johdonmukainen olla siinä, että kun joka tapauksessa täytyy säästää, ei kaikkea voi saada. Minä olin hyvin ihmeissäni, koska tiesin, että lasten kotihoidon tuki tulee tänä iltana käsitteilyyn.

Ed. Stenius-Kaukoselle olisin huomauttanut, että tässä suhteessa teidän käyttäytymisenne minusta on ollut epämoraalista, kun tietää, mikä valtiontalouden tilanne on. Minä henkilökohtaisesti kannatan naisverkoston ajamaa asiaa, mutta eihän kaikkea voi saada. Teillä ei ollut priori-

sointia. Te otatte tietyllä tavalla jokaisesta asiasta pinnat kotiin. Se on minusta ikävä asia. Minä laskin, että se 25 miljoonaa, joka nyt urheilulle tulee lisää, on suurin piirtein puolet siitä, mitä naisverkoston ajatuksen toteuttaminen valtiolle merkitsee kustannuksina. Jokin johdonmukaisuus tässä täytyisi olla.

Ed. Sirkka-Liisa Anttilalle sanoisin, että hän on ihan oikeassa siinä, että kotihoidon tukea on käytetty eniten pienipalkkaisten kaupunkilaisperheiden keskuudessa. Mutta täytyy muistaa, että kun kaikkea ei voida saada, tässäkin asiassa täytyy tehdä priorisointi. Hoitovapaa, ed. Sirkka-Liisa Anttila, loppuu, kun lapsi täyttää kolme vuotta. Silloin pienipalkkaiset äidit menevät töihin ja tarvitsevat päivähoitoa. Tämä on se peruste, minkä vuoksi minä kannatan naisverkoston ideaa.

Ensimmäinen varapuhemies (koputtaa): Kaksi minuuttia on kulunut!

Ed. Mäkipää (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koska kuulun itse naisverkostoon, voin todeta, että päätös, jota on esitetty, ei ole sataprosenttinen. Minua ihmetyttää kovasti. Naisverkoston yhtenä tehtävänä pitäisi olla tasa-arvon kunnioittaminen, kun keskusteluja on käyty. Hyvin loukkaavaa on, että nyt lyödään kotihoidon tukea; se on sellainen toisarvoinen asia ja se jätettäisiin kahden vuoden päähän. Tietysti ymmärrän, että vasemmisto ideologisista syistä kehittäisi lasten päivähoitoa, mutta ihmettelen kovasti, että kokoomus on mennyt tähän kelkkaan. Mielestäni tasa-arvon kannalta pitäisi olla perheellä valinnanvapaus, viedäänkö lapset kunnalliseen päivähoitoon vai mahdollistetaan heille kotihoidon tuki. Jos jonkinlainen kompromissi olisi tarpeen, niin minun mielestäni olisi sopivaa, että vuoden 96 alusta esimerkiksi voitaisiin toteuttaa kunnallinen perhepäivähoito samoin kuin kotihoidon tuki. Minun mielestäni tämä olisi todellista tasa-arvoa ja myös perheiden kunnioittamista.

Ed. Aula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Stenius-Kaukonen kanssa voi olla samaa mieltä siitä, että päivähoidon järjestäminen on perheiden kannalta tärkeä asia. Mutta hän ei tässä ottanut huomioon sitä, että keskustahan nimenomaan ehdotti sitä, että sekä kunnallinen päivähoito että kotihoidon tuki tulisivat voimaan 1.1.96, mikä on erilainen kanta kuin hallituksen esitys. Se poikkeaa siitä parempan

suuntaan. Sitähän ed. Stenius-Kaukonen juuri peräsi.

Minä en pidä siitä, että monopolisoidaan naisten mielipiteitä ikään kuin olisi olemassa oikeita naisten mielipiteitä ja väärä naisten mielipiteitä. Ei näin voi ajatella eikä asioita hoitaa, vaan täytyy hyväksyä se, että näistä asioista voidaan olla useampaa mieltä.

Keskusta on lähtenyt siitä, että kuntien pitää hoitaa omat velvoitteensa, jotka niille on asetettu, ja toisaalta päivähoitoa on kehitettävä valinnanvapauden pohjalta. Kotihoidon tukihan tarjoaa mahdollisuuden myös yksityisten vaihtoehtojen käyttämiseen, ei vain siihen, että äiti tai isä hoitaa lasta kotona.

Vielä korostaisin sitä, että kotihoidon tuen keskivertosaajaperhe on todella pienituloinen kaupunkilaisperhe ja suuri osa tuen saajista on kaupunkilaisia ja selkeä enemmistö heistä asuu Etelä-Suomessa. Kotihoidon tukihan on ollut näistä vaihtoehtoista lähes yhtä suosittu kuin kunnallinenkin päivähoito.

Ed. Lindqvist (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmettelen myös syvästi sitä äänenpainoa, millä nimenomaan keskustalaisiin naisiin on kohdistettu arvostelua, kun juuri olemme saaneet aikaiseksi kompromissin, että kaikki eri vaihtoehdot olisivat vuoden 96 alusta käytettävissä. Jos ajatellaan, minkälaisia ovat työelämän muutokset tulevaisuudessa, ei ole seitsemästä ja kahdeksasta neljään työpäivää kovinkaan paljon edes tällä hetkellä. Liikealalla, hoitoalalla, eri työpaikoissa on mitä moninaisimpia työaikoja. Päiväkodit eivät palvele riittävästi kaikkia näitä työelämän muutoksia. Onko ihan oikein viedä lapsia kaikkina mahdollisina vuorokaudenaikoina pois kotoa? Nämä vaihtoehdot palvelevat juuri sitä naista, joka useimmiten joutuu kускаamaan lasta joka tapauksessa, vaikka olisimme kuinka tasa-arvoisia. Juuri nämä vaihtoehdot tuovat perheille ja lapsen näkökulmasta lähtien todellisen vaihtoehdon ja tasa-arvon.

Ed. Stenius-Kaukonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen pahoillani, että esitin vetoomukseni voimallisesti naisille, mutta tätä asiaa ovat naiset yrittäneet yhdessä tämän syksyn aikana hoitaa. Meitä naisiahan täällä eduskunnassa ei ole enemmistö, ja jotta tämä asia voitaisiin viedä eteenpäin, tarvitsemme miesten tukea.

Ed. Aula sanoi, että tässä pyritään naisten mielipiteiden monopolisointiin. Tässä nimen-

omaan ei pyritty monopolisoimaan mielipiteitä, vaan ne, jotka olivat hyväksymässä tämän, olivat valmiit antamaan periksi omista mielipiteistään ja etsimään kompromissia, joka voitaisiin hyväksyä. Tämän keskustan naiset haluavat kokonaan unohtaa. Juuri tästähän oli kysymys, että haettiin yhteistä esitystä, mutta keskusta ei ole voinut sitä hyväksyä, ja tällä tavalla tämä koko asia kaatuu. Käytännössä se kaatuu yhtä lailla, jos sitä pikkuisen aikaistetaan hallituksen esityksestä, mutta kun molempia lykätään, se käytännössä tarkoittaa sitä, että koko tämä esitys kaatuu.

Me yritimme etsiä sellaista mallia, josta ei olisi niin suuria taloudellisia kustannuksia, eikä se tarkoittanut sitä, että me vastustamme kotihoidon tukea. Tämä on erittäin väärä arvio, minkä ed. S-L. Anttila esittää. Me tiedämme varsin hyvin, että kotihoidon tuen käyttäjistä suurin osa on pienituloisia, koska yleensä ne ovat nuoria perheitä, jotka tätä käyttävät. Mutta tämä keskustelu erittäin valitettavalla tavalla osoittaa sen, että ei näytä olevan valmiutta siihen, että voitaisiin omista mielipiteistämme antaa vähän periksi ja yrittää yhdessä koko naisverkoston kesken ja kaikkien puolueiden kesken löytää sitä yhteistä mallia, eikä niin että aina vain hallituspuolueet hoitavat. Niin kuin sanoin, tästä seuraa se, että ministeri Viinanen voi kerätä pisteet kotiin.

Ensimmäinen varapuhemies
(koputtaa): Kaksi minuuttia!

Ed. Hurskainen: Arvoisa puhemies! Lasten päivähoiton järjestäminen turvalliseksi ja virikkeelliseksi on maamme tulevaisuuden kannalta merkittävä asia. On luonnollista, että kolmi-kuusivuotiaiden lasten subjektiivinen oikeus päivähoitoon turvataan vuoden 95 elokuusta alkaen, niin kuin eduskunta on aikoinaan päättänyt ja sosiaalivaliokunta nyt esittää. Samalla turvataan vanhempien mahdollisuus osallistua työelämäänsä, jos työpaikkoja on tarjolla. Sosiaalivaliokunnan päätös hylätä hallituksen esittämä muutos päivähoitolain 11 §:n a-kohdan 1 momenttiin on tervetullut joululahja suomalaisille lapsiperheille.

Vuonna 1991 tehdyn tutkimuksen mukaan 69 prosenttia alle seitsemänvuotiaiden lasten äideistä kuului työvoimaan ja alle kolmivuotiaiden lasten äideistä 55 prosenttia. Vanhempien, ennen kaikkea naisten, työhön osallistuminen olisi korkeampi, jos lastenhoidon järjestämismahdollisuudet olisivat paremmat. Tällä hetkellä on laman pohja jo ohitettu, joten on tärkeää, että

päivähoitopalvelujen järjestämisellä taataan myös elinkeinoelämän ja työmarkkinoiden kitkaton toimivuus. Siksi on pienten lasten vanhemmille annettava mahdollisuus osallistua työelämään lastenhoidon estämättä.

Lapsi tarvitsee kasvaakseen ja kehittyäkseen huolenpitoa ja kasvatusta. Pohjoismaisessa hyvinvointiyhteiskuntamallissa vanhemmilla on pääasiallinen vastuu lapsensa kasvatuksesta ja tuiki tarpeellisenä tukena on rinnalla ammattitaitoinen henkilökunta lasten päiväkodeissa. Päivähoidossa toteutuu luontevasti myös lasten esiopetus, ja rohkenen väittää, että turvallinen ja virikkeellinen päivähoito on ennalta ehkäisevää lastensuojelutyötä.

Lama on vaikuttanut monelta osin lastensuojelun tehostamisen tarpeeseen. Vuonna 1993 oli huostaan otettuja lapsia maassamme 6 393 ja kasvua oli erityisesti Kymen ja Hämeen läänissä, joissa työttömyysasteet olivat korkeita. Huostaan otetuista viidesosa oli pääkaupunkiseudulla.

Lapsiin ja perheisiin kohdistettuja säästöjä ei ole pohdittu loppuun asti, sillä säästöt lapsiperheiden kohdalla tänä päivänä saattavat olla tulevaisuudessa moninkertaisia menoja valtion budjetissa säästöistä aiheutuvien jälkiseurausten hoitona. Toivonkin, että hallituspuolueet kokonaisuudessaan huomaavat ongelmat, jotka aiheutuvat turvallisen kunnallisen päivähoiton lykkäyksestä tai puutteesta.

Useissa yhteyksissä on puolusteltu päivähoitolain lykkäystä sillä, että päivähoiton tarve on vähentynyt työttömyyden seurauksena. Mielestäni asia on juuri päinvastoin. Työttömyyttä kohtaavien perheiden lapsille tulisi ehdottomasti taata kasvatuksellisia syistä vähintään puoli-päivähoitopaikka, etenkin jos työttömyys on jatkunut kauan.

Kotihoidon tuki on aiheuttanut myös tunteiden kuohuntaa moneen suuntaan; se huomattiin jo äsken. Luonnollisesti yhteiskunnan on otettava huomioon perheiden erilaiset tarpeet lastenhoidon järjestämisessä ja tuettava eri vaihtoehtoja. Kotihoidon tuen valintaoikeuden laajennus uusiin ikäluokkiin ei nykytilanteessa tunnu välttämättömältä. Lisäksi vakituksessa työsuhteessa oleville ei tulisi mitään todellista valintaoikeuden laajennusta kotihoidon tuessa, koska työsuhteen katkeamatta hoitovapaata voi edelleenkin saada vain alle kolmivuotiaan lapsen hoitoon. Kotihoidon tuen näennäinen valintaoikeus olisi koskenut näin ollen vain niitä, jotka joka tapauksessa olisivat jääneet kotiin lasta hoitamaan.

Kotihoidon tukeen liittyy myös ongelmia, jotka korostavat tai vahvistavat yhden ansiotyötä tekevän huoltajan perhemallia ja estävät taloudellisen tasa-arvon toteutumisen perheen vanhempien välillä. Jos esimerkiksi toinen huoltaja jää työttömäksi, kotihoidon tuki voidaan siirtää työssä jatkavan puolison nimiin. (Ed. O. Ojala: Kohta ei enää voida!) Kun lisäksi päivähoitomaksut jäävät pois, nettosäästö voi olla huomattava eikä lapsen kunnallisen päivähoitopaikan käyttämistä ole tosiasiallisesti edes harkittu. Tällaisessa tapauksessa kotihoidon tuki ei siis ole vaihtoehto kunnalliselle päivähoidolle vaan vielä tällä hetkellä lisätuloa perheelle.

Arvoisa puhemies! Olen kuullut huhuja, että ministeri Viinanen on uhanut erota, jos päivähoitolaki menee täällä salissa läpi sosiaalivaliokunnan esittämässä muodossa. Täällä on toki vuosien myötä tehty rahallisesti monin verroin suurempia muutoksia hallituksen esityksiin, mutta ne eivät ole olleet valtiovarainministerille kynnyskysymyksiä. Ihmettelenpä, mitä ministeri Viinasella on erityisesti lasten elinolojen kohenamista vastaan, korkeatasoista lasten päivähoitoa vastaan, kun hän tuntuu pistävän kaikkensa tällä kertaa peliin.

Arvoisa puhemies! Mielestäni lastemme tulevaisuuden kannalta on todella tärkeää, että päivähoitolain voimaantuloa ei lykätä, sillä säästöt lasten päivähoidossa tänään ovat moninkertaisina menoina edessämme tulevaisuudessa.

Minä kannatan ed. Stenius-Kaukosen tekmää ehdotusta, että tätä asiaa ei lähetettäisi suureen valiokuntaan.

Vielä ihan lopuksi: Ihmettelen pienen lapsen äitinä ajankohtaa, jolloin käsitellään eduskunnassa päivähoitolakia.

Ed. O. Ojala: Arvoisa puhemies! Suomen Unicefin pääsihteeri, professori U.B. Lindström kysyi muutama viikko sitten eduskunnan portailla, mikä asia on maailmassa tärkeämpi kuin lasten asia. Ainakin minä jouduin vastaamaan, että minun mielestäni ei ole tärkeämpiä asioita maailmassa kuin lasten asiat, oli sitten kysymyksessä lapset kotimaassa tai muissa maissa. Siinä mielessä on tärkeää, että tästä asiasta puhutaan nyt täällä tänään. On se valitettavaa, että siitä täytyy puhua yösydämenä ja ilmeisesti siten, että tuskin julkisuudessa kovin paljon nyt nämä asiat nousevat esille. Toivottavasti niin ei kuitenkaan käy.

Ensinnäkin olisin halunnut kommentoida sitä, että ed. Ukkola täällä ihmetteli, että opposi-

tion puolella kyllä äänestettiin veikkausvoittovarojen lisäämiseksi urheiluun ja jotenkin nähtiin siinä ristiriita tämän lakiesityksen kanssa. Ei se ollut epäloogista sekään. Näiden esitysten osalta, mitä nyt täällä teemme, nimenomaan opposition ja ainakin vasemmiston taholta me olemme valmiit myös tässä tilanteessa tekemään yhden kompromissin, ja se kompromissi oli nimenomaan siinä, että kotihoidon tukea ei saatettaisi voimaan samassa aikataulussa kuin päivähoito-oikeus. Kyllähän ne veikkausvoittovarojen asiat olivat hieman erilaisia eivätkä liittyneet suoraan samalla tavalla valtiontalouteen. Siinä oli kysymys siitä, että yleensäkin niitä ei pitäisi käyttää budjetin katteeksi. Sitä mieltä me olemme olleet vuosikausia. Siinä suhteessa emme nyt kannastamme poikenneet.

Lasten päivähoiton järjestäminen on tärkeää koko suomalaiselle yhteiskunnalle. Kyseessä on siis paitsi lapsen myös koko perheen etu. Mutta on kyse myös siitä, että hyvin järjestetty päivähoito on edellytys naisten koulutukselle ja naisten työssäkäynnille, erityisesti kokoaikaiselle työssäkäynnille. Päivähoito edistää myös työllistämistä, yrittämistä ja talouskasvua. Päivähoitopalvelut tukevat myös perheitä niiden kasvatus-tavoitteissa.

Arvoisa puhemies! Täällä on viitattu jo aikaisemmin eduskunnan naisverkoston toimintaan ja siihen kirjelmään, jonka eduskunnan naisverkosto osoitti kaikille kansanedustajille ja myöskin erityisesti kaikille eduskuntaryhmille. Ehkä ihan historiallisista syistä on hyvä, että se vetoamus myös luetaan eduskunnan pöytäkirjaan, joten arvoisa puhemies, aion sen lukea:

”Suomalainen päivähoitojärjestelmä on ainutlaatuinen maailmassa. Kunnat järjestävät lapsille päivähoitoa sekä päiväkodeissa että perhepäivähoitona. Suomessa on suosittu myös valinnanvapautta. Alle kolmivuotiaiden lasten vanhemmilla on mahdollisuus valita lapselleen kunnallinen hoitopaikka tai kotihoidon tuki. Nämä järjestelyt ovat parantaneet lasten asemaa.

Ainutlaatuinen järjestelmämme on kuitenkin uhanalainen. Viime vuosina monissa kunnissa on supistettu päivähoiton määrärahoja. Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen, hallituksen esitys n:o 211, jossa ehdotetaan päivähoito-oikeuden (3—6-vuotiaat) ja kotihoidon tuen laajentamisen lykkäämistä kahdella vuodella. Esitystä perustellaan lähinnä valtiontalouden säästöillä. Säästöleikkuri jatkaa päivähoiton silppuamista lähivuosinakin, mikäli kuntia ei velvoiteta järjestämään päivähoitoa nykyistä katta-

vammin. Tällä voi olla kohtalokkaat seuraukset. Riittämättömät päivähoitopalvelut estävät pienten lasten vanhempien työllistymistä. Erityisesti naisten työllistyminen vaikeutuu. Päivähoidon kehittäminen on nopea tapa edistää naisten työllistymistä, mikä merkitsee säästöjä työttömyysturvamenoissa.

Valtion talousarvion määrärahojen kohdentamisessa on kyse arvovalinnoista. Lukuisten laskelmien mukaan erityisesti lapsiperheet ovat joutuneet kärsimään kuluneiden vuosien lama-säästöistä.

Edellä olevan perustella naiskansanedustajien verkosto vetoaa kaikkiin kansanedustajiin, jotta hallituksen esitystä n:o 211 ei hyväksytä.

Eduskuntaryhmien pitää käynnistää neuvottelut päivähoitolain toteuttamiseksi ja vaihtoehtojen säästökohteiden etsimiseksi yhteisymmärryksessä. Vartenotettavana säästökohteena verkosto pitää esimerkiksi elinkeinotukia."

Tämä on siis se naiskansanedustajien verkoston yhteinen vetoamus, johon myöskin keskustan naiset, kuten kaikki muidenkin ryhmien naiset, ovat voineet ennalta paneutua, ja he ovat myös tämän hyväksyneet. Valitettavasti tämä eduskunnan naisverkoston vetoamus ei johtanut yhteisiin neuvotteluihin opposition ja hallituksen kesken. Sen tiedän, että hallituspuolueiden kesken asiasta on useaan otteeseen neuvoteltu. Mutta juuri siitä syystä, kun tiedettiin, että koko lakia ei saada voimaan siten, että se toteutuisi ensi vuoden aikana, ei ollut muuta vaihtoehtoa kuin yrittää löytää sitten joku muu ratkaisu. Sen takia esimerkiksi itse kallistuin myöhemmin sille kannalle, että nyt tässä tilanteessa, jos koko pakettia ei saada voimaan, silloin mieluummin niin, että saadaan päivähoito-oikeus toteutettua ja lykätään, vaikka se harmillista onkin, kotihoidon tukea.

Vertaillaan nyt niitä kahta esitystä, jotka olivat valiokunnan enemmistön esityksiä vastaan valiokunnassa, ja jotka olivat siis hallituspuolueiden edustajien esityksiä. Kokoomuksen esitys oli, että päivähoito-oikeus toteutuisi 1.12.1995 ja kotihoidon tukea lykättäisiin kahdella vuodella. Jos ajatellaan, että kun päivähoitopaikat laitetaan hakuun keväisin ja täytetään elokuussa, kyllä olisi aika vaikea tilanne ajatella, mitä vanhemmat tekisivät väliaikana. Mutta siinä oli se asia parempi joka tapauksessa kuin keskustan esityksessä, että tämä hallitus taikka tämä eduskunta moraalisesti sitoutuksi siihen, että jotakin tapahtuu ensi vuonna. Nimittäin taas keskustan esitys siitä, että nyt lykätään mo-

lempia alkaviksi 1.1.1996 tosiasiallisesti tarkoittaa, että tämä eduskunta pesee hurskaasti kätensä ja lykkää koko asian seuraavan hallituksen hoteisiin. Kyllä minusta täytyy sen verran rehellinen olla, että myöntää, että sitä se tarkoittaa. Se, että kokoomuksen esityksessä tämä olisi alkanut 1.12., olisi kuitenkin budjetin osalta tietyllä tavalla sitonut sitä asiaa.

On minusta äärimmäisen valitettavaa, jos todella tästä asiasta tulee sellainen arvovaltaksi, että hallituspuolueet pistetään sillä tavalla kuriin, että palataan hallituksen esitykseen. Pidän sitä todella valitettavana ja kyllä sanon, että siinä ei ainoastaan mene naisverkostolta maine ja luottamus siihen, miten toimitaan, vaan kyllä siinä sitten hallituspuolueet kokonaisuudessaan kärsivät. Ette te siitä mihinkään pääse, että jos te ette keskenänne päässeet yhteiseen kantaan ja aiotte palauttaa hallituksen esityksen alkuperäiseen muotoonsa, niin kyllähän ihmiset sen saavat tietää. Miettikää nyt ihmeessä vielä, onko tässä mitään järkeä.

Minä olen aikaisemmin käyttänyt täällä sitä esimerkkiä, joka on suoraan valiokunnan mietinnöstä luettavissa: Työnantajien työttömyysvakuutusmaksujen alentaminen merkitsi 2 miljardin markan helpotuksia työnantajille. Molempien päivähoitolain osien toteuttaminen olisi kolmen vuoden kuluessa tuonut suurin piirtein samat kustannukset. Mutta kuten sanottu, ensi vuoden kustannukset ovat todella pienet ja valiokunnan enemmistön kanta on todella vieläkin pienempi kustannuksiltaan, koska kotihoidon tuen toteuttaminen maksaa enemmän kuin päivähoito-oikeuden. Tässä mielessä kyllä toivon vielä, että nyt hallituspuolueissakin mietittäisiin hyvin tarkkaan.

Jossain vaiheessa on käyty myös hyvin kiivasta keskustelua siitä — en enää halua sitä uudelleen täällä kovin paljon lämmittää — ketkä ovat päivähoito-oikeuden toteuttaneet ja ketkä eivät. Se asia ei ole niin yksinkertainen, että vain jonkin puolueen mandaattikunnat olisivat sen hoitaneet.

Helsingissä esimerkiksi keskustalla ei ole kovinkaan suurta sananvaltaa kunnallispolitiikassa, ja kyllä Helsingissä on varsin hyvin päivähoitoasiat hoidettu. Helsinki pystyy tarjoamaan kunnallisen hoitopaikan lähes 58 prosentille alle kouluikäisistä lapsista, ja haluanpa nähdä, kuinka monessa kunnassa tämä yleensä pystytään toteuttamaan. Se on tietysti helppoa semmoissa kunnissa, joissa päivähoitotarvetta ei paljon ole, jolloin voi olla, että se on pystytty sataprosentti-

sestikin tyydyttämään. Mutta voi olla, että siellä ihan murto-osa yleensä sitä palvelua haluaa.

Täytyy myös muistaa, että esimerkiksi juuri Espoo ja Vantaa, jotka ovat kaikkein ongelmallisimpia tällä hetkellä, eivät ole vuosien varrella saaneet edes niitä päiväkotihankkeita eteenpäin, mitä kunnat ovat omalta puoleltaan esittäneet. Eli tällä tavalla tätä asiaa ei voida tarkastella, että ne kunnat, missä on vajausta, olisivat asiat huonosti hoitaneet. On kyllä hyvä pitää mielessä, että Vantaa ja Espoo ovat muuttovoittoisia kuntia. Kun useita satoja, jopa tuhansia uusia ihmisiä tulee vuositasona, niin kyllä siinä on kunnalle kuin kunnalle aikamoinen tehtävä uusia palveluja tarjota, kun muistetaan vielä, miten valtionosuudet määräytyvät. Siinä eivät kyllä pääkaupunkiseudun kunnat kovin suuria osuuksia saa, jos verrataan moniin muihin alueisiin.

Nyhdän laman aikana on todella käynyt niin, että päivähoitopaikat ovat vähentyneet. Valiokunnan saamien tietojen mukaan päivähoitopaikkoja on vähennetty noin 35 000 ja näistä noin 30 000 on vähennetty perhepäivähoidosta. Eli itse asiassa todennäköistä myös olisi se, että mikäli päivähoitolaki nyt saatetaan voimaan, hyvin merkittävä osa uusista paikoista myöskin tulisi perhepäivähoidon piiriin.

On myös muistettava muuan seikka, ja ehkä juuri sen takia näissä laskelmissa, joita saimme siitä, mitä kustannuksia päivähoitolain voimaan saattaminen aiheuttaa, on käytetty kyllä niin korkeita summia, että epäilen todella, että vähän tarkoitushakuisesti meille on haluttu antaa selaisia lukuja, jotka pelottaisivat päättäjiä. Nyhdän on muistettava, että Kuntaliiton taholta on hyvin tiukasti vastustettu tämän subjektiivisen oikeuden myöntämistä alle kouluikäisille eli kolmi—kuusivuotiaiden päivähoitoon. Kuntaliiton toimintahan on aika merkillistä sikäli, että nyt nimenomaan jotenkin tuntuu, että kunnallista itsemääräämisoikeutta nyt suorastaan uhkaavat yhteiskuntamme kolmi—kuusivuotiaat. Se on mielestäni tosi erikoista: Kaikki pidämme itsestäänselvänä, että lapsella on oikeus peruskouluun, ja oppivelvolliset lapset eivät ole kunnallisen itsemääräämisoikeuden uhkana, mutta ykskaks nyt sitten subjektiivisen oikeuden ulottaminen kolmi—kuusivuotiaisiin tuntuu olevankin valtava uhka tälle yhteiskunnalle.

Aivan kuten täällä aikaisemmat puhujat ovat todenneet ja valiokunnan puheenjohtaja myös esittelypuheenvuorossaan, valiokuntaan on todella laajasti vedottu. On käynyt lähetystöjä, on tullut kirjeitä, on tullut vetoamuksia, on tullut

puhelinsoittoja. Sähköpostitse olemme saaneet vetoamuksia, joten täytyy olla varsin kovakalloinen ja kovakorvainen, jos ei nyt ymmärrä, mitä lapsiperheet tässä maassa ajattelevat.

Arvoisa puhemies! Ed. Mäkipää sanoi aika loukkaavasti minusta esimerkiksi vasemmiston näkemyksenä kotihoidon tuesta, että jotenkin ideologisesti meille sopii hyvin sen lykkääminen. Ei tässä nyt kyllä siitä ole kysymys. Olisimme mielellämme nekin rahat yrittäneet jostain löytää, mutta kun ei kerran sellaisia neuvotteluja päästy käymään, mitä eduskunnan naisverkosto edellytti, että elinkeinotuista niitä rahoja olisi haettu, niin sille ei yksinkertaisesti tässä vaiheessa enää mitään voi.

Muistutan vielä siitä, että kun täällä on aikaisemmin puhuttu kuntien säästötoimista ja valtionosuuksien leikkauksista, säästötoimenpiteet ovat kohdistuneet yhtä lailla myöskin päivähoitoon, ja aivan kuten muukin kunnallinen henkilöstö, päivähoidon henkilöstö on joutunut valtavasti venymään. On myös muistettava, että tämä eduskunta on siunannut sen, että vuoden 93 alusta on väljennetty päivähoidon ryhmäkononomeja. Esimerkiksi Lastentarhanopettajaliitto on arvioinut, että olisi tullut kunnille noin 300 miljoonan säästöt siitä, että on kasvatettu ryhmäkojoja aika voimakkaastikin.

Arvoisa puhemies! Nyt on aivan selvästi tiedossa myöskin, mikä on tämän maan väestökehitys lähivuosina, ja nyt on ihan turha pelotella, että päivähoitolain voimaan saattamisella me aiheutamme valtavat kustannukset kauas tulevaisuuteen. Näin ei ole. Tilastokeskuksen laatimat selvitykset kertovat aivan selvästi, että syntyvyys on alentumaan päin. Esimerkiksi vuonna 92 oli noin 447 000 0—6-vuotiaista. Ensi vuonna heitä tulee olemaan arvioiden mukaan, se on tietysti ennusteluku, vähän yli 451 000. Mutta aleneva trendi on jo 97, jolloin arvioidaan olevan 441 000, ja vuonna 2000 tulee huima pudotus, 417 000. Eli tässä on ollut, kuten noista luvuista kävi ilmi, viime vuosina, siis 93—94, syntyvyysessä impulssi, jos näin voidaan sanoa. (Ed. Halonen: Siihenhän me tähtäsimme!) — Siihenhän me tietysti tähtäsimmekin, koska samalla meidän on tietysti syytä olla huolissamme myöskin tämän maan väestötilanteesta. Me kaikki täällä kuulumme siihen harmaantuvaan Suomeen, joka meillä on uhkana. Tilanne on kääntymässä toiseen suuntaan, enkä ole ollenkaan varma, että se suunta on hyvä, että syntyvyys laskee esimerkiksi vuoteen 2000 mennessä siten, kuin Tilastokeskuksessa arvioidaan.

Kyse on siitä, teemmekö täällä sellaisia päätöksiä, jotka ovat perhepoliittisesti epäviisaita ja itse asiassa saavat perheen perustamista ja lapsen hankkimista suunnittelevat nuoret perheet hyvinkin epävarmoiksi siitä, mihin tässä yhteiskunnassa varoja käytetään, mitä laitetaan prioriteettilistalla ensi sijalle, ovatko ne perhepoliittisia toimia vai annetaanko rahaa mieluummin muille tahoille.

Tässäkään ei yksin ole kysymyksessä raha. On aivan turha yrittää väittää, että Suomen talous nyt kaatuu lasten päivähoitojärjestelmän kuntoon saattamiseen. Siitä ei suinkaan ole kysymys. Minusta sellainen kansanedustaja, joka yrittää sen taakse piiloutua, on itselleen kyllä epärehellinen. Valintoja tehdään koko ajan siitä, mihin rahoja käytetään.

Nyt toivon todellakin, että vielä tämän yön tunteina ennen lopullisia ratkaisuja yksi ja toinen miettisi, kuinka kehtaa lapsiperheiden eteen mennä. Täällä joku sanoi minusta osuvasti, että tämä ei ole pelkästään naisten asia. Ei tämä ole pelkästään pienten lasten isien asia, eikä tämä ole pelkästään ukkien ja mummien, isoäitien ja isosien, asia. Minusta tämä on myöskin perheettömien ja lapsettomien asia. Itse kuulun näihin, joilla ei omia lapsia ole.

Arvoisa puhemies! Olen käyttänyt jossain tällaista sanontaa, että kun olen hyvätuloinen keski-ikäinen, voin sanoa, että tähän saakka työurani aikana olen maksanut kunniavelkaa sille sukupolvelle, joka on rakentanut tätä yhteiskuntaa, eli niille, jotka ovat nyt ehkä eläkkeellä. Nyt katson, että loppuelämäni ajan, joka toivottavasti on pitkä ja hyvätuloinen sekä, voin maksaa kunniavelkaa nuorille, tuleville sukupolville eli lapsille, jotta heillä olisi parempi tulevaisuus.

Ed. K u i t t i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minullakin on käsissäni naiskansanedustajaverkoston vetoamus päivähoitolain toteuttamiseksi 15.11.1994, mihin ed. Outi Ojala viittasi. Nimenomaan tähän vetoamukseen keskustan naiskansanedustajat voivat lähteä mukaan, koska siinä vedotaan kumpaankin, sekä päivähoitoon että kotihoidon tuen kehittämiseen. Mainitaan myös, että päivähoitojärjestelmämme on ainutlaatuinen maailmassa. Nyt mielestäni olemme tätä ainutlaatuista järjestelmää purkamassa, jos lähdemme siitä ottamaan pois kotihoidon tuen.

Minkä vuoksi meillä ei ole vetoamuksia kotihoidon tuen piirissä olevilta? Sen vuoksi, että sitä nauttii 159 000 lasta, joilla ei ole etujärjestöä.

Kunnallisessa päivähoidossa on 179 000 lasta. Mielestäni kotihoidon tuesta on tullut pienemmille lapsille kunnallisen päivähoidon rinnalle tasavertainen lastenhoitomuoto. Tämä on ihan ymmärrettävää siitä syystä, että kotihoidon tuki on mahdollistanut perheille vapauden valita elämäntilanteeseen sopiva lapsenhoito. Esimerkiksi, jos täällä olevista joillakin on pieniä lapsia, niin totta kai lapsen paikka on kotona nukkumassa, sen sijaan että hän olisi päivähoidossa tai perhepäivähoitajan luona tänä aikana.

Myös toistan sen, että lasten kotihoidon tukea saavista perheistä yli neljännes asuu Uudellamaalla, näistä yli 60 prosenttia Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla. Yli puolet kotihoidon tuen saajista asuu kolmen eteläisimmän läänin alueella, joten nimenomaan Etelä-Suomessa näitä tarvitsijoita on.

Ed. T a i n a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kotihoidon tuki on todella tärkeä asia. Valitettavasti olemme tänään täällä jo päättäneet siitä, että kotihoidon tukea alle kolmivuotiailta lapsilta leikataan. Jos sitä laajennetaan, niin epäilenpä, että rahasumma ei kasva, mutta sitä pienennetään niiltä, jotka tukea saavat. Sekin on otettava huomioon päätöksiä tehtäessä.

Ed. O. Ojalan puheenvuoron johdosta haluan todeta, että alun perin hallituksen esitys on ollut säästölaki, jossa esitetään siirrettäväksi voimaantuloja vuoden 1997 elokuulle. Kaiken tämän työn jälkeen, jota naiskansanedustajat erityisesti, mutta myös monet miehet, ovat eduskunnassa tehneet, hallitus on luvannut, että tätä aiennetaan vuoden 1996 alkuun.

Kun olen itse seurannut tämän hankalan asian neuvotteluvaiheita ja ollut neuvotteluissa mukana, pidän itse tätä saavutuksena. Täällä on mitätöity tehtyä työtä sanomalla, että mitään ei tapahtuisi, mutta asia ei ole näin, vaan vuoden 1996 alussa tämä tulisi voimaan.

Se, että hallitus on halunnut sitoutua nimenomaan myös kotihoidon tuen voimaantuloon, tietenkin meitä kokoomuslaisia hieman ihmetyttää. Omassa vastalauseessamme valiokunnan päätökseen olemme todenneet mm. sen, että kotihoidon tuki merkitsee 600 miljoonaa markkaa lisäkustannuksia julkisella sektorilla, yhteensä noin miljardi markkaa vuonna 1996. Kun hallitus säästöistä kovasti puhuu, ja me sen ymmärrämme, vähän ihmettelemme sitoutumista näinkin suureen menoerään. Mutta kun me olemme pyrkineet päivähoitolain toteuttamiseen, on tietenkin oltava erittäin tyytyväinen siihen, että hal-

litus on suostunut tällaiseen muutokseen tässä säästölaissa.

Ed. S-L. Anttila (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan oikaista ed. O. Ojalan puheenvuoron väitteen siitä, kuinka kotihoidon tuki on todella kallista. Edessäni on tilasto, jonka mukaan 179 000 päivähoitopaikan nettokustannukset ovat 5,4 miljardia markkaa vuonna 1993. Samaan aikaan kotihoidon tuen kustannukset, 159 000 lasta, 3 miljardia markkaa. Ed. O. Ojala, eiköhän tässä ole erinomaisen suuri ero. Jos nyt todella olisi haluttu myös taloudellinen puoli ottaa huomioon, niin totta kai silloin olisi molemmat vaihtoehdot pitänyt naisverkostonkin ottaa omassa toiminnassaan huomioon. Ei voi muuta kuin todeta, että ideologisista syistä osalle naisista näyttää olevan kotihoidon tuki vaihtoehtona hankala, vaikka lapsiperheet, niin kuin tilastot selkeästi osoittavat, myös täällä pääkaupunkiseudulla pitävät tätä erinomaisen hyvänä vaihtoehtona.

On tavattoman valitettavaa, että tästä on syntynyt tällainen kädenvääntö, ja olen ed. Tainan kanssa siitä samaa mieltä, että saavutuksena on pidettävä todella sitä, että täällä on kyetty hallituksen kanssa neuvottelemaan ja sopimaan siitä, että 1996 vuoden alkuun tämä uudistuksen toteuttaminen siirrettäisiin. Itse en voi hyväksyä sitä, että näitä ei toteuteta yhdessä, juuri siitäkään syystä, että kun kustannuksia katselee, niin kotihoidon tuki on koko kansantalouden kannalta huomattavasti halvempi.

Ed. V e h k a o j a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pyysin vastauspuheenvuoron johdosta, että ed. Outi Ojala mainitsi Kuntaliiton kannanoton subjektiivisiin oikeuksiin, mikä kiistämättä on ollut kielteinen. Siellä on kuitenkin vastustettu subjektiivisten oikeuksien laajentamista lähinnä siitä syystä, että siellä katsotaan sen polkevan kuntien itsehallinnollisia oikeuksia, ja myös siitä syystä, että suuret vahvat kunnat, ne muutamat, joissa päivähoito ei ole ollut kunnossa, ovat saaneet äänensä voimakkaasti kuuluviin. Kannattaa kuitenkin muistaa, että sama Kuntaliitto on myöhemmin tämän syksyn aikana lähettänyt paljonkin julkilausumia, joissa se korostaa, että kunnalliset palvelut ovat hyvinvointimme kannalta äärettömän keskeisiä, ja sitä, että tätä palveluvarustusta ei tulisi purkaa vaan päinvastoin lisätä, joten jossakin määrin voidaan sanoa, että nämä kannanotot ovat jopa keskenään ristiriitaisia.

Sitten haluaisin kommentoida kotihoidon tukea siltä osin, että nyt ei ole vielä kukaan todennut sitä, että hallituksen esitys ja opposition esitys, joka nyt on valiokunnan mietinnön pohjana, ovat kotihoidon tuen osalta täysin identtiset. Näin ollen en ymmärrä tätä keskustelua siitä, että vyörytetään opposition niskoille ikään kuin vastuuta siitä, että me olemme lykkäämässä kotihoidon tukea. Sen on hallitus omassa esityksessään tehnyt. Ainoa, minkä me olemme halunneet päivähoidon voimaantumista hallituksen esityksestä. Ei siis keneltäkään ole otettu mitään pois, jos kotihoidon tukea ei laajenneta, joten se on virheellinen ajatus.

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s
(koputtaa): Kaksi minuuttia on kulunut!

Ed. A n t v u o r i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. O. Ojala kysyi puheenvuoronsa alussa, mikä on tärkeämpää kuin lapsen etu. Minusta ei ole mikään tärkeämpää, mutta tässä asiassa on tullut kyllä sellainen käsitys, että tärkeämpää kuin lapsen etu on arvovalta, arvovalta vieläpä aikuisten, merkittävässä asemassa olevien miesten kesken. Tätä asiaa käsiteltäessä on tehty kompromissiesityksiä ja niitä on tehty lukuisia. Viimeinen kokoomuksen kompromissiesitys oli, että 1.12.1995 toteutettaisiin päivähoitolaki päivähoitopaikkojen osalta. Tämä olisi maksanut ensi vuonna 10 miljoonaa markkaa. Ei siis ole kysymys mistään budjetin repimisestä, ja kuitenkin tämänkin ehdotuksen jälkeen valtiovarainministeri Viinanen uhkasi erota paikaltaan. Eli valtiovarainministerin ja pääministerin reaktiot tässä asiassa eivät ole missään oikeassa suhteessa. Miljardeja on kyllä löytynyt Veitsiluoto-kaupan lämmittelyyn ja lepyttelyyn ja on löytynyt urheiluun ja on löytynyt ties vaikka mihin. Eli tässä on kysymys nimenomaan arvovalasta, siitä että naiset ovat uskaltaneet viedä ja esittää omaa linjaansa.

Minäkin vetoan eduskuntaan ja toivon, että jätettäisiin arvovalta taka-alalle ja tehtäisiin sellainen päätös, joka toteutuisi 1.12.1995 päivähoitopaikkojen osalta. Sen jälkeen kaikki mikä menee, ei ole tämän eduskunnan käsissä.

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s
(koputtaa): Kaksi minuuttia on kulunut!

P u h u j a : Se on seuraava eduskunta, joka tekee niistä päätökset.

Ed. U. Anttila: Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa eräät edustajat ovat halunneet antaa vaikutelman, että tämä valiokunnan esitys, joka nyt on käsittelyn pohjana, asettaisi kotihoidon tuen ja lasten kunnallisen päivähoidon vastakkain. Itse en ole tätä mieltä. Omassa perheessämme saamme kotihoidon tukea alle vuoden ikäisen lapsemme hoidon järjestämiseksi, ja tämä ratkaisu on tällä hetkellä hyvä. Siitä huolimatta olen tämän valiokunnan mietinnön kannalla. Haluaisin korostaa, että se, mikä päivähoitokysymyksessä on kaikkein keskeisintä, on lapsen etu. Siitä pitää lähteä liikkeelle. Toki tärkeitä asioita ovat vanhempien työssäkäyntimahdollisuudet ja vastaavat kysymykset, mutta lapsen etu on ensisijainen.

Itse näen, että kotihoidon tuki vaihtoehtona on sitä suositeltavampi, mitä pienemmästä lapsesta on kysymys. Kun lapsi kasvaa, hänen sosiaaliset ja tiedolliset taitonsa kehittyvät. Hän janoaa ystäväpiiriä. Nykymaailmassa tämä tilanne on kovin erilainen kuin vuosikymmeniä sitten, koska perheet ovat pienentyneet. Yhä harvemmillä lapsilla on saman ikäisiä sisarusia leikkiverineen. Siksi he tarvitsevat kasvu-ympäristöä, jossa näitä leikkiverineitä olisi. Välttämättä pihapiirissäkään ei ole saman ikäisiä lapsia. Siksi päiväkotitoimi on hyvä paikka lapselle kasvaa. Itse uskon, että kunnallinen päivähoito on hyvä vaihtoehto. Katson myös, että tällä esityksellä, jolla taattaisiin kunnallinen päivähoitopaikka, ei ketään pakoteta lapselleen ottamaan tällaista päivähoitopaikkaa. Eli tällä ei rajata valinnanvapautta, vaan verrattuna tilanteeseen, jossa hallitus siis esitti sitä, että päivähoito-oikeutta ei laajennettaisi, tämä olisi ratkaiseva edistysaskel.

Olen valmis myös osana tällaista kompromissia hyväksymään sen, että kotihoidon tukea tässä taloudellisessa tilanteessa ei laajennettaisi. Mieluummin olisin nähnyt, että jos kotihoidon tukea kehitetään, niin sitä ei olisi lähdetty ainakaan huonontamaan alle kolmevuotiaiden lasten osalta. Tällainen päätöshän on hyväksytty eduskunnassa tänä iltana.

Mielestäni on kaksinaamaista puhua kotihoidon tuen kehittamisestä, jos eduskunta päättää heikentää kotihoidon tukea juuri pienimpien lasten osalta ja samalla esittää vaihtoehtoa, jossa ei ensi budjettivuonna vaan sitä seuraavana laajennetaan kenttää, joka saa pienempää tukea. Toivon kyllä, että taloudellisen tilanteen parantuesssa myös kotihoidon tukea vaihtoehtona voitaisiin laajentaa ja kehittää. Ei se ole ainakaan mi-

nun arvojeni vastainen vaihtoehto. Mutta tässä tilanteessa mielestäni on eduskunnankin pystytävä priorisoimaan. (Ed. S.-L. Anttila: Annetaan perheiden priorisoida!) — Näen, että perheiden valinnanvapautta tukee se, että on edes mahdollisuus kunnalliseen päivähoitoon. Sitten perhe voi valita, minkä vaihtoehdon parhaaksi näkee.

Arvoisa puhemies! Lokakuussa 1992 eduskunta käsitteli edellisen kerran päivähoitolain lykkäämistä. Silloin siis hallitus oli ehdottanut päivähoitolain lykkäämistä ja eduskunta tuon esityksen myös hyväksyi. Tuolloin tein toisessa käsittelyssä ehdotuksen, että esitys hyväksyttäisiin nyt mietinnössä esitetylle rinnasteisessa muodossa eli että päivähoito-oikeutta olisi laajennettu siinä vaiheessa nelivuotiaisiin. Valitettavasti eduskunta äänin 79—71 päätti, että esitystäni ei hyväksyttäisi. Tuolloin esitykseni kannalla olivat mm. edustajat Aittoniemi, Mäkelä, Mäkipää, Kuuskoski ja monet opposition edustajat. Toivon, että nämä ja monet muut edustajat tarkoin perehtyvät valiokunnan mietintöön, miettivät tuota kahden vuoden takaista äänestystä ja ovat sen esityksen kannalla, kun asiaa käsitellään, eli mietinnön kannalla. Toivon myös, että nämä edustajat ovat sitä mieltä, että asiaa ei lähetettäisi suureen valiokuntaan, koska se ei ole tarpeellista.

Edellä olevan perusteella kannatan myös ed. Stenius-Kaukosen tekemää ehdotusta, että esitystä ei lähetettäisi suureen valiokuntaan.

Ed. Vehkaja: Arvoisa rouva puhemies! Subjektiivisten oikeuksien aikaansaaminen päivähoitoon on ollut pitkäaikainen tavoite. Olemme olleet varsin lähellä tätä tavoitetta jo muutama vuosi sitten. Tässä keskustelussa tänään ei juurikaan ole muistutettu siitä, että nyt käsiteltävän kokonaisuuden voimaantuloa on jo kerran aiemminkin lykätty.

Subjektiiviset oikeudet on hyvin kiinnostava keskustelun aihe edelleenkin järjestettäessä kunnallisia palveluja. Aikana jolloin on siirrytty puitelainsäädäntöön, on havaittu, että kuntien kulttuurierot ovat kuitenkin aika suuret ja ehkä joudutaan uudelleen todellakin arvioimaan sitä, että jotkin kuntien palveluista on säädettävä subjektiivisiksi oikeuksiksi niiden merkittävyyden takia. Tällä tavalla on turvattava se, että vaihtelut maan eri osissa keskeisten palvelujen osalta eivät muodostu suuriksi.

Olen hyvin paljon ihmetellyt sitä, että päivähoitoon ei ole onnistuttu meidän yhteiskunnassamme suhtautumaan yhtä luontevasti kuin koulunkäyntiin. Eihän tässä loppujen lopuksi ole

kummoisemmasta kysymys. Emmehän me laman aikana leikkaa kouluun pääsyäkään, aina-kaan ihan peruskoulutuksen puolelta. Subjektii-viset oikeudet näyttäisivätkin olevan suhdanteita kestävä tapa järjestää tärkeitä asioita.

Päivähoidon kattavuus tässä hetkessä, kun tarkastellaan koko maata, on erittäin hyvä. Meillä on vain muutaman tuhannen päivähoitopaikan vaje, mutta toisessa päässä meillä on tätä paljon suurempi ylitarjonta. Ongelmanahan on vain se, että vaje ja ylitarjonta eivät osu sillä lailla yksiin, että ylitarjontaa voitaisiin kuljettaa vajeen katteeksi jossakin toisessa kunnassa. Näin ollen se vaje, mikä joihinkin kuntiin päivähoidossa on jäänyt, on todellakin täytettävä satsaamalla resursseja tuossa kunnassa aikaisempaa enemmän juuri päivähoitoon.

Mutta kun päivähoitoon kattavuus on koko maan puitteissa hyvä, pidän kohtuuttomana sitä ajatusta, että päivähoitoon subjektiivisia oikeuksia nyt lykättäisiin. Se olisi erittäin huono signaali niille kunnille, joilla tämä homma on kunnossa. Itsekin olen ollut kunnassa arvioimassa uudeleen kunnallisten palvelujen tärkeysjärjestystä ja päässyt huomaamaan sen, että ajattelua hallitsee kovasti se, että priorisoidaan kunnassakin ykköseksi ns. pakolliset tehtävät ja sitten siitä lähtien edetään vähemmän pakollisiin ja täysin vapaaehtoi-siin tehtäviin. Näin ollen vain subjektiiviset oikeudet lasten päivähoidossa säilyttävät ne pakollisten tehtävien joukossa ja turvaavat pitkällä aikavälillä päivähoitoon kaikissa suhdanteissa.

Jos päivähoitokysymystä ei nyt saada kuntoon, niin uskallan ounastella, että siitä kyllä seuraa, että eduskuntavaaleista tulee päivähoito-vaalit. Minusta on surkeata, jos lapset joutuvat odottamaan, mutta ei minulla henkilökohtaisesti tietenkään ole mitään sitä vastaan, että saisin puhua vaaleissa jälleen lapsista.

Näyttää ilmeiseltä, että sana naisverkosto häiritsee monia mieskansanedustajiamme. Täällähän on tullut tällaisia oireita jo tänään esiin, että tämä asia on jotenkin sen takia mätä, että naisverkosto on nyt keksinyt ottaa sen omaksensa. Minusta se on jotenkin erikoista suhtautumista. Ehkä naisverkostossa on sellaista miehille uutta, että se on toiminut avoimesti, pitänyt jopa erilaisia lehdistöinfoja, jakanut monisteita, se ei ole salannut aikeitaan. Näin ollen toisinajattelijat ovat saaneet kaikessa rauhassa hyvin varustautua ja keksiä jippoja voidakseen taktiikalla tai toisella kaataa naisverkoston avoimesti esittämiä asioita ja ajatuksia. Tänään valiokunnan huoneessa käydyt monet suorastaan kepposenma-

kuiset vaiheet viittaavat kyllä myöskin tähän suuntaan, joskin myöskin suureen hätääntyneisyyteen.

Pidän ilmeisen selvänä sitä, että keskustapuo-lueen ehdotus siitä, että sekä lasten kotihoidon tuki että päivähoitoon laajennus voitaisiin ottaa käyttöön vuoden 1996 alusta, on samaa kuin toisen taskulla käynti. En ymmärrä, että tämän eduskunnan pitäisi mennä tekemään sellaista päätöstä, jonka hyvin seuraavakin eduskunta ehtii kyllä tehdä. Sitä paitsi minun on äärettömän vaikea käsittää sitä, että jos me luotamme istuvan hallituksen haluun säästää valtion budjetissa, niin mihinkä se halu sitten katoaa vuoden 1996 ensimmäisenä päivänä. Loppuuko se halu siihen hetkeen, kun tiedetään, että ei olla itse vastuussa?

Täällä väitettiin, että on jo sovittu, että 1.1.1996 -malli toteutuu. Jos näin on, niin sehän tarkoittaa silloin sitä, että ette te kepuska ole kiinnostuneet tosiasiallisesti mistään valtiontalouden säästötoimenpiteistä. Onhan tämä yhdistelmävaihtoehto vuonna 1996 valtiontalouden kannalta 600 miljoonaa markkaa kalliimpi kuin se, että kotihoidon tukea lykättäisiin suhdanteiden kannalta parempaan ajankohtaan. Tulee mieleeni, että vaikka Iiro Viinanen ei vastaa vuoden 1996 budjetista, siitä olen ihan varma, niin hänen pitäisi hyppiä kerta kaikkiaan onnettoma-na tammöisen edessä, sillä ei hänen maineensa voi kestää sitä, että hän heti vuoden vaihtuessa voisi olla täysin toista mieltä siitä, mitä valtiontaloudelle tapahtuu.

Mitä tulee kokoomuksen esitykseen, niin siihen on varmasti ollut monia syitä, osa ulkoisia, osa sisäisiä. Uskon oikeastaan tämän esityksen osalta näihin sisäisiin syihin. Minusta kokoomusnaisten tekemä välitysesitys siitä, että päivähoito astuisi voimaan 1.12. ensi vuonna ja muilta osin noudatettaisiin hallituksen esitystä, oli erittäin vastuuntuntoinen. Se oli kustannuksiltaan vaatimatonta luokkaa, vain 10 miljoonaa, enkä minäkään halua uskoa, että sellaisen mahtimiehen kuin Iiro Viinasen pitäisi hermostua 10 miljoonasta, joka tällaisen esityksen kautta ensi vuonna menisi rahaa. Siinä on jo mittavirheestä kysymys moneen kertaan. Tuollainen 10 miljoonaa uppoaa mittavirheisiin monissa muissa budjetin kohdissa. Elikkä tähän selvästi viittaa siihen, ettei tässä ollut kysymys viinaslaisten kohdalla missään tapauksessa rahasta, vaan periaatteesta. Tässä nyt mitataan vain eri edustajien kokoa.

Haluan korostaa, arvoisa puhemies, sitä, että kotihoidon tuki, toisin kuin täällä salissa on yri-

tetty muiden suulla väittää, ei ole meille sosiaalidemokraateille ollut tällä kierroksella missään määrin periaatteellisesti otettu kysymys, vaan pelkästään valtiontalouteen liittyvä. (Ed. S-L. Anttila: Sehän on halvempi!) — Sitä ei voida asettaa vaihtoehdoksi. Kun se joka tapauksessa lisää 600 miljoonalla markalla kokonaiskustannuksia, silloin se ei korvaa päivähoitoa vaan todellakin on lisä. Ei niistä lapsista, jotka ovat päivähoidossa, ed. S-L. Anttila, makseta kotihoidon tukea, vaan kotihoidon tukea maksetaan niistä lapsista, jotka eivät ole kunnallisessa päivähoidossa. Nämä luvut on siis laskettava yhteen ja kiistattomasti todettava, että kotihoidon tuki olisi taloudellisenä kysymyksenä otettuna 600 miljoonaa markkaa kalliimpi kuin se, että se jätettäisiin tässä vaiheessa pois.

Haluan tässä vielä kiinnittää huomiota siihen seikkaan, että valiokunnalle on esitetty varsin epätarkkoja lukuja esityksen vaikutuksista. Kustannusvaikutuksia on tässä prökötyssä hallituksen esityksessä väitetty 94 miljoonaksi markaksi, kun taas uusimmat tiedot valiokunnalle toimitetuissa papereissa ovat 138 miljoonaa markkaa. Siis muutaman kuukauden päästä hallituksen esityksestä luku on kasvanut noin 45 miljoonalla markalla. Siihen, kuinka tämä on mahdollista, on vastattu, että työllisyyskehitys on ollut sitä luokkaa positiivinen, että tuota lukua on ollut pakko korjata. Hyvät edustajatoverit, minun mielestäni ei voi olla niin, että vain päivähoidon kohdalla lähdetään korjaamaan niitä työllisyysennusteita, mille koko valtion budjetti ensi vuodelle rakentuu. Jos näitä työllisyysennusteita on korjattava, sitten pitää tietysti korjata koko budjetin läpi.

Eri kyselytunneilla, kun on päivähoitolakia käsitelty, on saatu huomata se, että täällä on ikään kuin huutokaupattu päivähoitolain laajentamisen kustannusvaikutuksia. Muistaakseni paras tarjous, mitä ministeri Huuhtasen suusta tuli, oli 800 miljoonaa markkaa sen vaikutuksiksi. Silloin hän oli tehnyt jo koko joukon sellaisia lisäolettamuksia, mitä ei ole ollenkaan muiden toimintojen osalta tehty tässä samassa budjetissa. Kaikki muutkin budjetin luvut näyttävät aivan toisilta, jos me rupeamme puhumaan useamman vuoden kustannuksista peräkanaa. Meidän on puhuttava samoissa raameissa olevista luvuista, esimerkiksi vuoden 95 kustannuksista — ja piste.

Toinen kysymys, jonka vielä otan esille, on päivähoidon yhteys työttömyyteen tai, sanottaisiinko, talouskasvun ja päivähoidon yhteys taas

toisaalta. Laskelmia on siitä, että jokainen prosentti vähennys työttömyydessä edellyttäisi noin 2 500 hoitopaikkaa. Kun taas työttömyyden väheneminen on ehdoton edellytys sille, että talouskasvu laajasti ymmärrettynä voi toteutua, niin jokainen huomaa, että päivähoito on talouskasvun paras ystävä.

Olen tyytyväinen siitä, että ministeri Huuhtanen ainakin lehtitietojen mukaan — tässä menee jo päivätkin sekaisin, ainakin se oli eilen, mutta oliko toissapäivänäkin — näkyy tulleen julkisuuteen toteamalla, että päivähoito myös työllistää. Tämä keskustelu on ollut aiemmin hyvinkin vaikeata ja huonoakin hänen kanssansa. Ei myöskään sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta ole edes pyytämän päästä saanut selvityksiä, ainakaan luotettavia selvityksiä, päivähoidon ja työllisyyden yhteyksistä. On hyvä, että Huuhtanen on tunnustanut tämän. Tosin se kuulemma tapahtui sen jälkeen vasta, kun hallituksen sanottiin tehneen ns. kompromissin siitä, että sekä kotihoidon tuki että päivähoito voitaisiin saattaa laajennettuna voimaan heti vuoden 96 alusta.

Arvoisa puhemies! Minun mielestäni sekä muut edustajatoverit ovat esittäneet että itsekkin toivon mukaan olen tässä puheenvuorossani esittänyt riittävästi perusteluja sille, että päivähoitolain laajennus on toteutettava ensi vuoden elokuun alussa ja että kotihoidon tuen osalta pitäydyttäisiin hallituksen alkuperäisessä esityksessä.

Ed. S-L. Anttila (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ed. Vehkaoja puheenvuorossaan totesi, että tavallaan mennään toisten taskuille, kun tämä eduskunta tekisi sen päätöksen, jonka seuraava eduskunta ehtisi hyvin tehdä. Ed. Vehkaoja, teidän oman ministerinne ed. Hämäläisen ollessa sinipuhallituksen ministerinä hänen johdolla toteutettiin tämä uudistus sillä tavalla, että sen tarkoitus oli tulla voimaan vuonna 94. Ed. Vehkaoja, silloin käytiin jo toisten taskuilla käyttäkseni teidän sanontanne. Ei tässä ole yhtään mitään sen ihmeellisempää.

Ed. Vehkaoja, ei sellainen lapsi, jolla on kotihoidon tukipaikka, tarvitse päivähoitopaikkaa, eli sitä taustaa vasten en teidän matematiikkaanne yksinkertaisesti kykene ymmärtämään, vaan kysymys on siitä, että tällä kotihoidon tukijärjestelmällä annetaan perheelle todellinen valinnanmahdollisuus, todellinen mahdollisuus priorisoida, mikä olemassa olevista hoitomuodoista, päiväkotihoido, perhepäivähoito vai lasten kotihoidon tuki, kulloinkin perheen tilanne huomioon ottaen on paras. Nyt te olette toteuttamassa tätä

uudistusta niin, että te tämän yhden mahdollisuuden eli todellisen valinnanvapauden kustannuksella laajennatte päiväkotij- ja perhepäivähoito-oikeutta.

Ed. K e m p p a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Vehkaojan puheenvuoro oli monilta osin hyvin ristiriitainen, mutta puutun vain pariin kohtaan.

Ensinnäkin hän yritti väittää, että keskustaa olisi tuhlaaja, kun se sitoo yhteen kotihoidon tuen ja päivähoidon. Kysymys on aivan täsmälleen painvastaisesta asiasta. Emme tiedä, onko se toteuttamiskelpoinen 1.1.96, mutta hoitomuodot on tarkoitus pitää yhdessä sen takia, että meillä on kokonaisuus, jota voidaan arvioida, josta voidaan tehdä esitys sillä tavalla, että siitä tulee toimiva ja valinnanvapauden takaava. Väitän, että tämä malli irrotettuna on selvästi kalliimpi. Sitä osoittavat jo ensimmäiset laskelmat, jotka ministeriö toi virkamiesten laskelmina, joista ed. Vehkaoja totesi, että oli taskusta vedetty 800 miljoonaa markkaa lisää. Tilanne on tämä silloin, jos lakiesitys tehdään tässä muodossa.

Päivähoitoa pitäisi kehittää tarpeen mukaan ja ennen kaikkea sillä tavalla, että esimerkiksi nyt, jos tarve kasvaa, otetaan käyttöön suljettuja päivähoitopaikkoja. Mutta tässähän nyt tehdään subjektiivinen oikeus, joka tietää automaattisesti lisää kysyntää, ja periaatteessa kaikille tähän kuuluville ikäluokille on hoitopaikka järjestettävä, jos sitä kysytään.

Sitten toteaisin 1.12.95 voimaan tulevasta laista, että siinä ed. Vehkaoja totesi, että se olisi vain pieni meno. Tämä on juuri sitä itsepetosta, jota ei pitäisi tehdä. Jos sitoudutaan menoon, pitää laskea koko vuodelle nämä kustannukset. On aivan sama, tuleeko se voimaan elokuun alusta vai joulukuun alusta. Joka tapauksessa vuosikustannukset on samat, ja on itsepetosta puhua muusta.

Ed. V e h k a o j a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä minusta oli kaiken hauskuuden huippu, että ed. Kemppainen otti tämän 1.12. näin voimakkaasti esiin. Siinä on kuukauden ero, ed. Kemppainen, siihen, mitä te haluatte ajaa. Jos ed. Kemppainen katsoo, että siinä on joku merkittävä ero, niin pitäisi vähän hävetä. Sehän on pelkkää taktikointia tässä tilanteessa eikä yhtään mitään muuta.

Ed. P e r h o - S a n t a l a : Arvoisa puhemies! Ehkä murheellisinta tässä koko päivähoitokeskustelussa on se, että asiaa on tarkasteltu

aivan liian kapeasta näkökulmasta. Lasten päivähoidon järjestäminen on nähty ainoastaan kustannuksena yhteiskunnalle, sekä valtiontaloudelle että kunnille. Minusta tässä asiassa pitää osata katsoa tätä kysymystä työllistämisen, tasa-arvopolitiikan ja talouspolitiikan näkökulmasta.

Viime kuukaudet on keskusteltu presidentti Ahtisaaren työllisyystyöryhmän mietinnöstä, Pekkasen paperista, joka pitää sisällään paljon eri toimenpiteitä, mm. erityisiä työllistämistoimenpiteitä, enemmän tai vähemmän keinotekoisia. Minun mielestäni oikeata, viisasta ja tarkoituksenmukaista työllistämistä on se, että tilanteessa, jossa talous on nousussa, jossa yritykset toivottavasti investoivat nyt jo, hakevat uusia työntekijöitä, voivat saada tätä työvoimaa, kun päivähoitopaikat ovat järjestyksessä. Elikkä päivähoito on peruspalvelu, joka työllistää ja luo työllistämisen edellytyksiä.

Tässä yhteydessä minusta kannattaa myös ottaa se näkökulma, että hyvin järjestetty päivähoito on suomalaisille yrityksille kilpailuvaltti. Tasa-arvovaltuutettu Tuulikki Petäjäniemi kertoi muutama päivä sitten, että heidän toimistonsa joko suoraan tai välillisesti on saanut tiedusteluja EU-maiden yrityksiltä siitä, miten Suomessa yritykset järjestäessään päivähoitoa voivat vähentää verotuksessa tästä aiheutuvia kuluja. Tasa-arvovaltuutettu Petäjäniemi ilmoitti vastanneensa kaikille tietyksi samalla tavalla johdonmukaisesti, että meillä Suomessa ei ole tällaista järjestelmää, vaan meillä yhteisvastuullisesti verovaroin järjestetään päivähoitopaikkoja, samoin kuin esimerkiksi työmatkaliikenne. Elikkä suomalaiselle yrityselämälle näiden palvelujen järjestäminen ei aiheuta lisäkustannuksia. Toisin sanoen hyvin järjestetty, toimiva, joustava päivähoito on myöskin suomalaisen elinkeinoelämän ja suomalaisten yritysten etu ja kilpailuvaltti.

Tästä sitten seuraa se kysymys, ovatko ne henkilöt, kansanedustajat tässä salissa, jotka ovat olleet aientamassa päivähoidon voimaan astumista, vastuuttomia vai vastuullisia. Mielestäni tämän asian kuntoon saattaminen on vastuullista politiikkaa. Varsinkin, kun mietitään, mitä päivähoito todella maksaa sen jälkeen, kun on mietitty työttömyysturvamenojen väheneminen, verotulojen kasvaminen tältä osin, palvelumaksut ja ylipäättänsä se piristysruiske, jonka se omalta osaltaan antaa.

Pitää osata nähdä peruspalvelujen ja elinkeinoelämän toimivuuden keskinäinen yhteys. Tänä päivänä näköjään myöskin päivähoitoa

täytyy perustella tästä näkökulmasta. Ei riitä enää, että se perustellaan asian itsensä vuoksi, sen arvokkuuden ja tärkeyden vuoksi, siitä syystä että suomalainen päivähoito on korkeatasoista ja että varsinkin sille ikäryhmälle, josta nyt on kysymys, yli kolmivuotiaille, se antaa virikkeitä, antaa sopivan sosiaalisen kasvuympäristön. Tätä taustaa vasten minusta tuntuu hämmästyttävältä, ettei miltei pöyristyttävältä, se että esimerkiksi ed. Kemppainen tämän asian keskustelun tietyssä vaiheessa on sanonut, että tämä päivähoitojärjestelmä on sosialistinen systeemi. Minusta näin ei ole.

Mitä tulee päivähoidon järjestämisen vaihtoehtoihin, olen ollut lämpimästi kannattamassa sekä puheissa että myöskin teoissa, omassa ammatissani, alle kolmivuotiaiden monipuolisten hoitojärjestelyjen mahdolliseksi tekemistä. Kotihoidon tuki on juuri omiaan alle kolmivuotiaiden lasten vanhemmille eli sille ikäryhmälle, jossa vanhemmilla on mahdollisuus olla hoitovapaalla. Jotta tämän järjestelmän toimivuus myöskin jatkossa turvataan, ei ole mielestäni viisasta tällaisessa taloudellisessa tilanteessa laajentaa järjestelmää yhdellä ikäluokalla. Minusta se vaarantaa alle kolmivuotiaiden kotihoidon tuen riittävyyden.

Mielestäni yli kolmivuotiaiden osalta on järkevää kokeilla, niin kuin hallituksen tarkoitus onkin, palvelurahajärjestelmää, jotta saadaan kokemuksia siitä, millainen on toimiva yli kolmivuotiaiden lasten vaihtoehtoinen hoitojärjestely. Näin tullaan tekemään, ja yksimielisesti sosiaali- ja terveysvaliokunta hyväksyi ponnessaan esityksen, että pääsy päivähoidon palvelurahakoikeilun piiriin on tehtävä mahdolliseksi kaikille siitä kiinnostuneille kunnille, joilla on osoittaa kokeilun toteuttamisesta asianmukainen suunnitelma. Haluan vielä korostaa ja toistaa: tämä päätös tehtiin yksimielisesti.

Tämä on se keskustan peräämä vaihtoehto, mielestäni tässä tilanteessa järkevin vaihtoehto, yli kolmivuotiaille. Jos joskus tässä maassa nostetaan hoitovapaata yli kolmivuotiaisiin lapsiin, silloin tämä asia täytyy miettiä uudestaan.

Toteaisin vielä niistä vaihtoehtoista, jotka ovat olleet esillä, että minun maalaistytön järkeen ja minun taloudelliseen ajatteluuni ei millään mahdu se viisaus, että yhden kuukauden voimaantumisen siirrosta maksetaan vuositasolla 600 miljoonaa markkaa. En voi ymmärtää, että sekä pääministeri että valtiovarainministeri ovat valmiit hyväksymään tällaisen vaihtoehdon kompromissiksi, kun heille puolestaan ei kelpaa

600 miljoonaa markkaa halvempi vaihtoehto, jonka toteutus aloitettaisiin mainitulla 10 miljoonalla markalla kuukautta aiemmin.

Kokoomus esitti tämän kompromissin poikeksen niistä tavoitteista, joita meillä valiokunnassa oli aikaisemmin, osoittaakseen vastuullisuuttaan ja leikatakseen kärjen pois niiltä syytöksiltä, että olemme avaamassa ja repimässä tämän vuoden budjettia. Minusta näillä asioilla pitää olla puheissa jotkin järjelliset mittasuhteet. Mielestäni tämä ehdotus olisi edelleenkin kaikkein järkevin ja toteuttamiskelpoisin tässä vaiheessa, mutta valitettavasti kaikkia niitä näkökohtia, joita edellä luetteloin, ei ole haluttu viikkoja ja taas viikkoja jatkuneessa keskustelussa ottaa huomioon, vaan meidät on omine, mielestäni hyvin perusteltuine mielipiteinemme haluttu diktatorisesti jyrätä.

Sisäasiainministeri P e k k a r i n e n : Arvoisa puhemies! Aivan muutama sana. Ensinnäkään, kun kuuntelin erityisesti ed. Vehkaojan puheenvuoroa, en voinut välttää muistelemasta niitä vuosia, joiden aikana päivähoitojärjestelmää maahan on rakennettu sen idean pohjalta, sen ajattelutavan pohjalta, joka nyt kuitenkin voimassa olevassa laissa on sisällä. Sen valmistelu- ja rakennustyön eri vaiheissa ennen kaikkea sosialidemokraattien ja myös osan kokoomusta on ollut erilaisista lähtökohdista — osin aatteellisista, osin kenties joistakin muista — tavattoman vaikea hyväksyä ja tunnustaa tasavertaisten valintavaihtoehtojen tarpeellisuutta ja oikeutusta niin että nimenomaan voidaan valita lasten kannalta paras vaihtoehto ja että se myös on sekä kansantalouden että myös julkisen talouden kannalta on todella käyttökelpoinen ja edullinen.

Eri vaiheiden jälkeen me olemme kuitenkin yhteistyössä saaneet aikaiseksi päivähoitojärjestelmän, joka alle kolmivuotiaiden osalta on taannut tasavertaisen valinnanmahdollisuuden. Minusta siitä tulisi pitää tarkkaan kiinni. Täytyy tunnustaa pettymys siitä, että nyt ei vain opposition suunnalla vaan myös osassa hallituspuolueita on valmiutta irrottautua tästä tärkeästä periaatteesta, joka joskus on saatu eduskunnassa lukkoon lyödyksi. Mielestäni olisi tarpeellista ja tärkeätä, että sitä mukaa, kuin voimavarat riittävät, päivähoitojärjestelmää kolmivuotiaista kuusivuotiaisiin lavennetaan mainitun periaatteen pohjalta tasavertaisen valinnanmahdollisuuden ja valintoikeuden pohjalta.

En malta tässä yhteydessä olla muistelematta viime syksyä, kun hallitus antoi esityksensä edus-

kunnalle. Siinä yhteydessä, kun kuntien valtionosuuksia oltiin valtiovarainministeriön suunnitelmien mukaan leikkaamassa tuntuvasti enemmän, kuin mihin lopulta päädyttiin, kun osa hallituksen sisällä vastusti noin suuria leikkauksia, huutoja kuului ei vain hallituspuolueiden vaan myös oppositiopuolueiden suunnalta, joissa paheksuttiin sitä, että kaikki ministerit eivät automaattisesti ole hyväksymässä valtiovarainministeriön aika tiukkaa leikkauslinjaa. Sitten tämän syksyn aikana eduskunnassa ovat keskustelut ajautuneet ihan eri raiteille, kokonaan toisille raiteille, kuin alkusyksyn julkinen keskustelu antoi aihetta uumoilla.

Arvoisa puhemies! Se ratkaisu, johon nyt ollaan päätyvässä, että mainitun tasavertaisen valintaoikeuden pohjalta järjestelmää laajennettaisiin 1.1.1996 alkaen, on mielestäni hyvä kompromissi, joka on, näin uskon, riittävän laajalla enemmistöllä rakennettu viime päivien aikana eduskunnassa. Toivoo sopii, että siltä pohjalta asiaa nyt voitaisiin eteenpäin viedä.

Jos kuukautta aikaisemmin, esimerkiksi 1.12.1995, ilman valintaoikeuden toteuttamista asiassa päästäisiin liikkeelle, se olisi todella karhunpalvelus nimenomaan tasavertaisen valintaoikeuden pohjalta rakentuvan päivähoitojärjestelmän kannalta. Erityisesti ihmetyttää se, että kokoomuksen piirissä on niitä edustajia, jotka tämän kuukauden aikaistuksen vuoksi olisivat valmiita luopumaan tasavertaisen valinnan periaatteesta, niin tärkeästä periaatteesta, lasten kannalta ja myös koko julkisen taloudenpidon kannalta tärkeästä periaatteesta.

Ed. Kemppainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Perho-Santalan puheenvuoroon: Hoitovapaan puuttuminen yli kolmi-vuotiailla ei ole niin oleellinen ongelma, että tähän pitäisi laajentaminen kaataa. On jo niin monessa yhteydessä todettu ja niin monesti asian-tuntijat ovat meille sanoneet, että työelämä muuttuu, työsuhteet ovat lyhyitä, ei ole pysyviä suhteita. Tämä asia ei ole siitä kiinni.

Mitä tulee heittoon, että olen nimittänyt kunnallista päivähoitojärjestelmää sosialistiseksi, en ole ainakaan tarkoittanut sillä sitä, että se olisi huonotasoinen. Päinvastoin minusta kunnallinen päivähoitojärjestelmä on jopa elitistisen hyvä-tasoinen. Siihen uhrataan yhteiskunnan voimavaroja sen verran runsaasti. Siellä on asian-tunteva, jaksava henkilökunta. Minusta se on erittäin hyvä. Se on vähän kuin Brezhnevlin Neuvostoliitossa. Kun jokin asia kunnolla hoide-

taan, se hoidetaan. Mutta valitettavasti se jättää toisen puolen päivähoitotarpeesta hoitamatta. Minusta sitä toki saa kehittää, mutta sen rinnalla täytyisi olla vaihtoehtoja, jotka tekevät sen kustannustietoiseksi ja antavat valinnanvapauden.

Mitä tulee keskusteluun siitä, kumpi on halvempi, päivähoitovelvoite yksistään kaikille, ns. "sosialistinen järjestelmä", vai se, että meillä on jokin halvempi vaihtoehto, olen varma siitä, että on turhaa jankkaaminen siitä, kumpi on edullisempi. Varmasti se, jossa halvempi vaihtoehto on mukana.

Ed. Kuitinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ed. Perho-Santalan puheenvuoroon viitaten korostan sitä, että lapsen näkökulma on varmasti kaikkein tärkein. Nimenomaan hänen näkökulmansa toteutuu siinä, että meillä on erilaisia vaihtoehtoja perheen elämäntilanteiden mukaan joskus käyttää kunnallista päivähoitoa, perhepäivähoitoa ja myös kotihoidon tukea, jolla voi hoitajan myös palkata kotiin lasta hoitamaan.

Hyvin tärkeää myös työllistämisen osalta on arvostaa kotona tehtävää työtä joko niin, että toinen vanhemmista sitä tekee hoitaen lapsiaan, tai sitten niin, että kotiin on palkattu lastenhoitohenkilö. Minusta tänä päivänä ihan liian vähän puhutaan kotona tehtävän työn arvostuksesta, joka kotihoidon tuessa myös toteutuu. Tämähän on keskustan ajamana perheille suotu mahdollisuus valita kunnallisen päivähoitopaikan tai kotihoidon tuen välillä, ja se aloitettiin vuonna 1985.

Vielä kerran korostan, että yli 80 prosenttia Suomen kunnista pystyi vuonna 1994 antamaan päivähoitopaikan kaikille alle kouluikäisille lapsille. Nyt keskustan esityksenä on, että vuoden sisällä kokeilemme palvelusetelin kautta erilaisia malleja, miten päivähoitoa pitäisi jatkossa kehittää niin, että edellä mainitut tavoitteet toteutuivat. Myös päiväkotien perustamiskustannuksiin tulee suunnata määrärahoja.

Ed. Halonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun ministeri Pekkarinen nyt ryhtyi muistelevaan, olisi tietysti hyvä muistella kunnolla, millä tavalla alle kolmivuotiaiden lasten päivähoito saatiin aikaan. Olin silloin itse sosiaaliministerinä ja matkustin kymmenillä paikkakunnilla toteuttaakseni jo eduskunnan vahvistaman lain käytännössä.

Mielestäni vastauspuheenvuoro ei riitä asian selittämiseen yksityiskohtaisesti, mutta riittää

kuitenkin kertomaan sen, että on turha kullata muistoja tässä suhteessa. Oli erinomaisen kovan työn takana, monien mielenosoitusten ja naisten maan laajuisen verkoston työn tulos, että eduskunnan hyväksymä kanta todella vahvistui.

Arvoisa puhemies! Vaihtoehtoa ei ollut sen vuoksi, että kotihoidon tuen rahat olivat valmiina, mutta niitä päivähoitopaikkoja, jotka olisivat taanneet sen vaihtoehdon, sen valinnan, ei ollut millään ilveellä saatavissa. Tässä mielessä, arvoisa puhemies, on hyvä muistaa: Jotta vaihtoehtoja on todellakin, siinä pitää olla kaksi.

Olen varma, että kaikki paikalla olijat ovat valmiita kehittämään resurssien puitteissa myös kotihoidon tukea nyt siitä ikävuodesta eteenpäin, joka on käytössä. Mutta jos nyt katsomme realistisesti eteenpäin, mielestäni nopein ja paras muutos omien ehdotustemme jälkeen on tällä kertaa kokoomuksen ehdotus. Tämän sanon omiana mielipiteenäni. Toivon, että pääsisimme nopeasti eteenpäin, ja kolmi-nelivuotiaidenkin kohdalla voitaisiin kotihoidon tukea varmaan jatkossa hyvin mielellään kehittää.

Ed. B i a u d e t (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiinnitin huomiota ministeri Pekkarisen puheessa ajatukseen tasavertaisuudesta. Minusta on erittäin hyvä, että meillä on kotihoidon tuki alle kolmivuotiaille, kuten se tänään on. Se tarjoaa mahdollisuuksia. Totuus on kuitenkin se, että useimmat, jotka käyttävät sitä, käyttävät sitä jatkaakseen vanhempainlomaa jonkin aikaa. Totuus on myös se, että tämä osuus on vähentynyt huomattavasti aivan viime aikoina, koska pelätään, että työpaikka menee, jos jää hoitovapaalle. Naiset eivät uskalla jäädä samalla tavalla hoitovapaalle, kuin säädökset sallisivat. Totuus on myös se, että todellinen valinnanvapaus ei merkitse vain sitä, että saa tukea jäädäkseen kotiin, mikä siinä tilanteessa pienten lasten kohdalla voi olla ihan merkittävä vaihtoehto ja varmasti lapsen kannalta tärkeä. Mutta siihen vaihtoehtoon, että äiti ja isä voisivat olla töissä ja ehkä palkata, niin kuin minun perheessäni, hoitajan, tarvitaan aika suuret tulot tämän lisäksi; sillä 1 800 markalla, tai mikä se nyt on, ei paljon ole vaihtoehtoja. Se on hyvä tuki, mutta valitettavasti se ei ole riittävä.

Minä koen, että niissä resursseissa, joissa nyt liikutaan, ei myöskään vuonna 1996 meillä tule olemaan niin paljon rahaa, että tällainen laajenus ei uhkaisi juuri yksi-kolmivuotiaitten kotihoidon tukea, joka mielestäni pitäisi ehdottomasti turvata myös jatkossa. Mielestäni ei kan-

nata jakaa pieniä rahoja yksi-kuusivuotiaille, kun selvä tarve on juuri pienempien lasten kohdalla suurempi kuin isompien. Tässä täytyy mielestäni ajatella perheitten valintoja ja mahdollisuuksia.

Ed. V e h k a o j a (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! En tiedä, puhuiko ministeri Pekkarinen päivähoidon asiantuntijana, isä aurinkoisena vai leikkuriasiantuntijana, kun hän puhui valinnan vaihtoehtoista. Hän sanoi kai sanatarkasti, että tulisi pitää tarkasti kiinni tärkeästä periaatteesta, että molemmat vaihtoehdot kulkevat yhdessä. Joskus periaatteet tulevat kuitenkin liian kalliiksi, ja haluaisin muistuttaa ministerille, että tästä hyvästä periaatteesta, että nämä kulkevat yhdessä, on jo luovuttu, nimittäin sen osalta, että kotihoidon tuen maksatus on siirretty kunnalta Kansaneläkelaitokselle. Tässä on otettu tällaisia oireellisia ensi askeleita, ja tämä vaikeuttaa joka tapauksessa valinnanmahdollisuuden käytännön toteuttamista tietyissä tilanteissa, koska nämä järjestelyt vaativat tiedon siirtojakin. Täytyy tietää näistä asioista aika paljon.

1.1.1996 alkavaksiehdotettu esitys, millä täällä jo kehitetään, että se tulee olemaan eduskunnan päätös, ei mikään kompromissi ole; se on keplottelua ihan tuttuun tyyliin. Kotihoidon tuki ei ole hoitopaikka vaan se on taloudellinen tuki perheille, että ne suoriutuisivat lastensa hoidosta kotona mahdollisimman hyvin. Usein on unohdettu tästä keskustelusta, että hyvä lasten kotona tapahtuva hoito tarvitsisi tuekseen jotakin yhteiskunnankin järjestämää, esimerkiksi avointa päiväkotitoimintaa tai leikkikenttätöimintää. Me olemme nyt nähneet, että kunnat ovat hirveästi supistaneet näistä tukitoimista viimeisten lamavuosien aikana, joten tässäkin tulee köyhyyssefekti.

Haluaisin lopuksi sanoa sen, että lapsiperheiden tukeminen kotihoidon tuella on tavallaan vain yksi mahdollisuus. Meillä on ...

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s (koputtaa): Kaksi minuuttia on kulunut!

P u h u j a : ... tulonsiirtojärjestelmän uudistaminen edessä kuitenkin.

Sisäasiainministeri P e k k a r i n e n : Arvoisa puhemies! Ed. Vehkaoja ilmeisesti vähän moitiskeli siitä, että kun en ole asiantuntija, en voi oikein käyttää puheenvuoroa. Minusta nämä

ovat sellaisia asioita, että vaikka me emme ole mitään erityisiä asiantuntijoitakaan, meidän pitää voida näistä asioista puhua. Me olemme kaikki poliitikkoja, jotka olemme tässä salissa tekemässä päätöksiä. Sillä tavalla tämä kuuluu meille kaikille. Sattuneesta syystä olen tämän lisäksi ollut tämän asian valmistelun eri vaiheissa 18 vuoden aikana jo kiinteästi täällä mukana. Kaiken lisäksi minulla on itselläni tällä hetkelläkin lapsi, joka on juuri puheena olevassa iässä. Sikäläkin tämä on kohtuullisen tuttua.

Mitä tulee ed. Biaudet'n ajatukseen siitä, että rahat eivät riitä tähän laajennukseen, totean vain ja jaan sen käsityksen, mikä muun muassa ed. Kemppaisen puheenvuorossa täällä tuli esille, että kun tällä laajennuksen tiellä joka tapauksessa kuljetaan tasavertaisten vaihtoehtojen ollessa tarjolla, saadaan myös julkisen talouden kannalta edullisin mahdollinen ratkaisu aikaan. Aivan ehdottomasti näin tämä on.

Ed. V a r p a s u o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Pekkarinen otti mielenkiintoisella tavalla esiin kuntien valtionosuusleikkaukset. Rehellisyyden nimissä hän olisi voinut myös todeta, että hän on voimakkaasti vaikuttanut siihen, että kuntien valtionosuusleikkaukset kohdistuvat äyriperusteisesti ja asukasluokerusteisesti. Kun ne kohdistuvat niin, ne kohdistuvat juuri niihin kuntiin, joissa esimerkiksi päiväkotij- ja päivähoito-ongelma on tällä hetkellä suurin. Eli toisaalta valtiovalta on nyt tehokkaasti vaikuttanut siihen, että tietyissä kunnissa, 90 prosentissa, niin kuin ed. Kuittinen sanoi, asia on hoidettu, mutta joissakin kunnissa tämä ongelma on erityisen suuri; ja valtionosuusleikkauksetkin kohdistuvat juuri niihin kuntiin, joissa palvelutarve on suurin. Tämäkin olisi kenties ministeri Pekkarisen hyvä tunnustaa.

Ed. H ä m ä l ä i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin ihmettelen sitä, miksi ministeri Pekkarinen myös yhtyy siihen kueroon, jonka jäsenet ovat vuoron perään käyneet todistamassa muka vaihtoehtojen järjestelmien kannatuksen puolesta. Ed. Halonen kertoi omista kokemuksistaan. Uskon ihan hyvällä syyllä voivani myös todeta, että kuulun ilmeisesti niihin harvoihin, jotka ovat todella panneet kaikkensa peliin vaihtoehtojen järjestelmien laajentamiseksi. Keskusta sen sijaan on ollut valitettavasti aina hyvin nihkeä päivähoitolle, ja ilmeisesti tästä on tosiasiaa kysymys juuri nytkin. Valitettavasti tästä on juuri nytkin kysymys.

Ongelmallisinta tällä hetkellä on se, että päivähoitopaikkojen puute näyttää muodostuvan esteeksi myös taloudelliselle kasvuille. Se näyttää muodostuvan esteeksi työllistymiselle, ja sen vuoksi näistä kahdesta kehitettävästä vaihtoehdosta pitää puuttua tähän akuuteimpaan ongelmaan. Taloudellinen tuki perheille on tarpeellinen, vaihtoehtoisia järjestelmiä pitää edelleenkin kehittää, mutta raha ei valitettavasti hoida lasta silloin, kun todellisista hoitopaikoista on puute. Olemme hyvinkin pian, jos läheskään ne luvut toteutuvat, joihin esimerkiksi nykyinen hallitus viittaa talousodotuksissaan, lähestymässä jälleen sitä aikaa, jolloin kauppajen ilmoitustauluilla kaupataan lapsia hoitoon. Minä toivon, että siltä ilmiöltä voidaan nyt tässä yhteiskunnassa välttää.

Sisäasiainministeri P e k k a r i n e n : Arvoisa puhemies! Lupaen, että en jatka omasta puolestani tätä pitempään. Sanon vain ihan sen, että ed. Hämäläisen arvio siitä, että keskusta olisi jotenkin nihkeä todelliselle vaihtoehtoiselle päivähoitojärjestelylle, on aika ihmeellinen. Se on aika ihmeellinen. Perheethän viime kädessä itse ratkaisevat eikä julkinen valta, ed. Hämäläinen. Te, jos joku, tiedätte tällä hetkellä voimassa olevan lainsäädännön alle kolmivuotiaiden osalta. Ei sitä keskusta tai kukaan muukaan pysty sanelemaan. Me olemme säätämässä tällaista lainsäädäntöä, ajamassa sitä, ja se takaa sen, että perheet määräävät, minkä päivähoitomuodon kautta laajennus tapahtuu. Se on todellista vaihtoehtoa, ja me olemme olleet sitä takaamassa ja ajamassa.

Mitä tulee valtionosuusleikkauksiin, ed. Varpasuo, viimeiset tilastot ja selvitykset kuntataloudesta kertovat hyvin selvää kieltä, minkä tyyppisissä kunnissa on taloudelliset vaikeudet suurimmat tällä hetkellä, minkä tyyppisten kuntien johto näkee tulevaisuuden selvästi synkimänä. Kyllä ne ovat ne perifeeriset kunnat ja perifeerisen Suomen alueet, missä tällä hetkellä todelliset ongelmat ovat. Ed. Varpasuo tietää sangen tarkkaan tämän seikan.

Ed. V i l j a m a a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Pekkarisen käyttämät hienot sanat "tasavertaisuus" ja "valintaoikeus" jäivät hyvin pitkälti vaille sisältöä. Korvaisin sanat mieluummin ilmaisulla "tasapuolisesti tyly lapsiperheille". Jos keskusta ei suostu mihinkään kompromissiin, silloinhan se tarkoittaa sitä, että kaikilta vähenevät vaihtoehdot ja mahdollisuudet.

det. Se tulee juuri siitä, että jos asiaa siirretään kaksi vuotta taikka vuodenkin, niin silloin vaihtoehtoja on turha etsiä. Minusta pitäisi osata tehdä kompromisseja ja nähdä asia myös tässä muuttuvassa yhteiskunnassa. Useat lapsiperheet haluavat, että kun lapsi on täyttänyt kolme vuotta, lapsi pääsee mukaan ryhmätoimintaan. Kun lapsi tulee viisivuotiaaksi, niin perheet toivovat, että lapsi pääsee esikouluun. Se ei riitä, että on pelkkä kotihoidon tuki, vaan useat perheet panevat etusijalle lapsen täytettyä kolme vuotta päivähoidon ja ryhmätoiminnan. Uskoisin, että jos todella vaihtoehtoja olisi, jos päivähoitopaikkoja olisi, se olisi hyvin suosittu nimenomaan tässä ryhmässä.

Ed. Biaudet hyvin toi esille ikänäkökulmaa ja ed. Perho-Santala puheenvuorossaan erinomaisesti sitä, minkälaisessa kyttyssä päivähoito on elinkeinoelämään. Päivähoito on elinkeinoelämän kulmakivi. Päivähoitopaikkoja tarvitaan, jotta lapsiperheet voisivat käydä työssä. Yli 80 prosenttia pienten lasten äideistä on työelämässä. Kun työttömyysprosentit laskevat, niin paikkoja tarvitaan lisää. Minusta on järjetöntä jarruttaa tätä.

Ed. P u i s t o : Arvoisa puhemies! Tämän lain käsittely tämän syksyn aikana on ollut surullinen näytelmä, jota olemme oppositiosta käsin seuranneet, odotelleet, että voisimme asiallisesti ja rauhallisesti käsitellä lakia, jota on pidetty valiokunnan pöydällä, odotelleet, että hallituspuolueet neuvottelisivat, pääsisivät asialliseen lopputulokseen ja voisimme käsitellä asian asianmukaisesti valiokunnassa.

Arvoisa puhemies! Näin ei ole käynyt, vaan lopputulos on se, että nyt lauantaiaamuna kello 2.55 käsittelemme asiaa, jota aloitimme käsitellä eilen eli perjantaiaamuna kello 8 valiokunnassa. Sitä myötä olemme seuranneet, miten lukuisten valiokuntakokousten välillä hallituspuolueet pitivät keskenäisiä kurinpalautuksiaan ja kylätappeluselvityksiään. Odotimme, että voisimme tehdä asianmukaiset päätökset tästä asiasta.

Jos haluaa lukea asiallisesti valiokunnan mietinnön, käy ilman muuta selväksi se, että valiokunta on suhtautunut myönteisesti kotihoidon tukeen ja sen laajentamiseen heti, kun taloudelliset resurssit antavat siihen mahdollisuudet. Yksimielisesti valiokunnan mietintöön on kirjattu myös palvelurahan kokeilumahdollisuus kaikkiin kuntiin siitä huolimatta, että osa valiokunnan jäsenistä suhtautuu kriittisesti asiaan. Halusimme tämän yksimielisesti kuitenkin kirjattavaksi.

Mitä suurimmassa määrin nyt, kun muuttaman viikon kuluttua olemme EU:n jäseniä, kysymys on tasa-arvosta, kysymys on peruspilareistamme: päivähoidosta, kouluruokailusta, työpaikkaruokailusta, asioista, joita olemme ylpeinä viemässä mallikkaasti muiden Pohjoismaiden kanssa EU:hun, ja asioista, joita jo ennen jäsenyyden voimaantuloa olisimme jarruttamassa ja tuhomassa. On selvää, että me kaikki haluamme uskoa, että työllisyys on paranemassa. Olin muutama viikko sitten tilaisuudessa, jossa pääministeri Aho kertoi juhlapuheessaan, että noususuhdanne on alkanut viime vuoden kiirastorstaina. Toivon, että hän on oikeassa ja tulokset näkyvät pian, ja pitäisi ennakoida tilannetta lisäämällä päivähoitopaikkoja.

Hyvin mielenkiintoista on se, että valtiovarainministeriön asiantuntija valiokunnassa lausui siten, että ei voida laajentaa päivähoito-oikeutta, koska on todennäköistä, että työllisyystilanne tulee paranemaan ja päivähoitopaikkojen kysyntä kasvaa; tästä syystä ei voida laajentaa oikeutta. Tämä näkyy käytännössä omalla alueellani Turun eteläisessä vaalipiirissä Halikossa, jossa tällä hetkellä näkyy työllisyyden paraneminen Nokian myönteisen kasvun myötä. Suurin ongelma Halikon ja Salon alueella on asuntojen puutteen lisäksi päivähoitopaikkojen puute. On hämmästyttävää, miten kädet ojossa tällä hetkellä siellä seistään, että tätä ei ole osattu ennakoida. Mutta ei ole ihme, jos ei pienissä kunnissa osata ennakoida, kun ei osata tai haluta edes valtakunnallisesti.

Päivähoito-oikeuden laajentamisella alle kouluikäisiin on kiire syystä, että tällä hetkellä valtaosassa kunnista on virat ja tilat. Mikäli lakia ei nyt 1.8. saateta voimaan, kunnat eivät omaehtoisesti tule laajentamaan päivähoito-oikeutta, vaan näissä tehtävissä olevat koulutetut henkilöt tullaan siirtämään muihin tehtäviin tai luonnollisen poistuman kautta virat jäädytetään. Mikäli henkilöstö on siirretty muihin tehtäviin ja rakenne purettu, myöhemmin uudelleenrakentaminen päivähoidon osalta tulee huomattavasti kalliimmaksi, mutta tulevista istuva hallitus ei tunnu suurta murhetta kantavan.

Arvoisa puhemies! Erityisesti kannan murhetta niiden perheiden lapsista, joiden kotona on työttömyyttä, taloudellisia vaikeuksia ja sen myötä sosiaalisia ongelmia. Nämä lapset tarvitsevat päivähoitopaikan saadakseen virikkeellisen ympäristön, saadakseen esikouluopetuksen, kuten kaikki lapset tarvitsevat, voidakseen olla samoilla valmiusasteilla niiden lasten kanssa, jo-

den vanhemmillä on mahdollisuus antaa virikkeet kotona. Mikäli laiminlyömme tämän, koulupudokkaiden määrä tulee kasvamaan, ja voin pitkään nuorisokodin johtajana toimineena kertoa, että syntyy ongelmia, joita ei edes rahalla korvata, ja jos niitä yritetään korvata hoidolla, se on kallista.

Oma kysymyksensä on sosiaali- ja terveystieteiden ja opetusministeriön puutteellinen yhteistyö. Mikäli me siirrämme päivähoitolain laajennuksen voimaantuloa ja samanaikaisesti koulutamme päivähoitohenkilöstöä, syntyy melkoinen ristiriita, jos vertaamme tätä pitkän tähtäimen toiminnan vaateisiin. Kysymys on myös työllisyydestä. Nyt valmistuva päivähoitoalan ammattihenkilöstö jää työttömäksi ja lisää työttömyyden hoitoon tarvittavia varoja.

Olen iloinen siitä tuloksesta, joka tänään on saatu valiokunnassa aikaiseksi, joka toisi päivähoiton laajentamisen voimaan 1.8. lukien. Tiedän, että tämä ei ole syntynyt opposition voimin, vaan riippuen siitä, että hallituspuolueet olivat riittäviä, ja tämä on aivan yhtä suurta kikkailua kuin on kokoomuksen esitys 1.12. Tiedämme kaikki, että siinä vaiheessa lapset eivät hae päivähoitoon. Hämmästyttävien on tämä keskustajohdon kompromissi 1.1.96.

Arvoisa puhemies! Vastustan tämän lakiesityksen lähettämistä suureen valiokuntaan ja toivon tälle myönteistä päätöstä valiokunnan esittämässä muodossa. Siteeraan itse muokaten kuulemaani sanontaa: "Lapsella ei ole mahdollisuutta odottaa. Lapsen nimi on Tänään."

Puhetta on ryhtynyt johtamaan toinen varapuhemies Peltari.

Ed. K u i t t i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Korjaan ed. Varpasuo esittämän luvun. 80 prosenttia kunnista on järjestänyt päivähoiton hyvin. Kuulin, että ed. Varpasuo mainitsi 90 prosenttia. Samoin ihmettelen sitä, minkä takia kaikki Suomen kunnat eivät ole järjestäneet päivähoitoa jo nykyisin puitteissa kuten nämä 80 prosenttia, sillä kaikki Suomen kunnat saavat valtionosuuksina 0—6-vuotiaille 7 409 markkaa, kun sosiaalihuollon valtionosuus esimerkiksi 7—65-vuotiaille on 355 markkaa, 65—74-vuotiaille 3 257 markkaa ja 75 vuotta täyttäneille 3 800 markkaa. Tämä osoittaa vain sen, että suuret kaupungit eivät ole käyttäneet valtionosuuttaan lasten hyväksi eikä poliit-

tista tahtoa ole löytynyt riittävästi täällä Etelä-Suomen kunnissa järjestää tämä jo nykyinsäädännön turvin.

Samoin korostan sitä, että nimenomaan Etelä-Suomen kuntien avuksi tulisi esimerkiksi lisätä perustamiskustannusmäärärahoja, että päiväkoteja voitaisiin joko rakentaa tai saneerata olemassa olevia tiloja. Toinen vaihtoehto, jota pidän hyvin tärkeänä, on se, että palvelusetelimalilla pyrkisimme löytämään sellaisia vaihtoehtoja, jotka voisivat olla kotihoidon tuen jatkona vanhemmilla lapsilla, koska eittämättä hyvin paljon Etelä-Suomen kunnissa käytetään tätä kotihoidon tukea.

Ed. V a r p a s u o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Kuittinen aivan oikein korjasi tuon luvun 80 prosenttiin, mutta hän samantien unohti kertoa sen, että kun 0—7-vuotiaille annetaan tämä 7 000 markkaa laskennallisesti, niin se järjestelmä on ollut vasta kaksi kolme vuotta voimassa, ja sitäkin on koko ajan sisäministeri Pekkarinen muuttanut niin, että valtionosuutta peruutetaan pois kunnilta äyrimääräpohjaisesti ja asukaslukupohjaisesti.

Siis ei halutakaan enää katsoa lapsien lukumäärää, ja joka ikinen täällä tietää, että päivähoitolaki, niin kuin kaikki muutkin uudistukset, on lähtenyt aikoinaan liikkeelle pohjoisesta, jonne on annettu rahaa perustamiskustannuksiin, päiväkotien rakentamisiin ja kaikkiin niihin hankkeisiin, joihin on haettu. Sitten kun tultiin tänne etelään, rahat loppuivat taas kerta kaikkiaan. (Ed. Kemppaisen välihuutoja) Tämän joka ikinen etelän kaupungissa kunnallispolitiikassa mukana ollut tietää. Toivottavasti ed. Kemppainenkin myöntäisi joskus tämän, että rahat ovat aina silloin loppuneet, kun tullaan tänne etelään, niin perustamishankkeissa kuin myös palveluiden rakentamisessa. Tämä sattumalta on näin.

Ed. M. P i e t i k ä i n e n : Herr talman! Att barnen är vår bästa investering i framtiden tycks ha undgått både regeringen, Pekkanens arbetsgrupp och, tycker jag som en bedömning av den här nattediskussionen, en del av centerns riksdagsmän. Man kan ju konstatera att regeringens förslag som går ut på att garantera rätt till dagvård för barn under skolåldern och rätt till hemvårdsstöd åt treåringar först fr.o.m augusti 97 inte kan godkännas. Barn bör ha rätt till trygghet och god dagvård och förskola.

Också föräldrar bör ha rätt att gå ut i arbetsli-

vet. I dag är det många unga föräldrar, speciellt kvinnor som inte kan ta emot de arbetsplatser som äntligen börjar finnas för att de inte kan ordna dagvård för sina barn. Jag har trott att en övergripande gemensam målsättning för oss alla här i riksdagen är att minska på arbetslösheten. Men frågan är: Håller vi nu på att skjuta över arbetslösheten till att bli det stora problemet just för kvinnorna? Det finns många unga kvinnor som tack vare bristande dagvårdsarrangemang nu inte kan ta emot arbetsplatser. Det här är ett slöseri med samhälleliga resurser och bryter också i själva verket mot gällande och kommande jämställdhetslag.

Tosiaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön laskelmien mukaan oli vaja päivähoitopaikkoja tämän vuoden alussa noin 2 800 paikkaa. Työttömyysaste oli silloin 18,9, ja laskelmien mukaan työttömyysprosentti laskee ensi vuonna ainakin 16,5 prosenttiin. Tämähän merkitsee, että hyvin monet pienten lasten vanhemmat saavat mahdollisuuden päästä takaisin työelämään, ja joittenkin ennusteiden mukaan noin 6 000 uutta lasta tarvitsee silloin päivähoitoa. Mutta jos laki ei astu voimaan, voidaankin kysyä, miten vanhemmat voivat päästä työttömyysrekisteristä, kun he eivät pysty järjestämään päivähoitoa lapsilleen. Miten saamme talouden jälleen kuntoon, jollei kaikkia kykyjä, mm. korkeasti koulutettuja 25—35-vuotiaita, voida käyttää työelämässä?

Niin kuin tässä on jo todettu aikaisemmin, suuret päivähoito-ongelmat kerääntyvät erityisesti pääkaupunkiseudun vanhemmille. Tilanne on vaikea jo nyt, ja siitä muodostuu kaikesta päätellen katastrofaalinen ensi vuonna, mikäli ei mitään tehdä. Nythän vaikuttaa siltä, että ei ole halua saada muutosta tähän. On siis itse asiassa luotu edellytykset todella järjenvastaiselle tilanteelle. Kun talous paranee ja työpaikat lisääntyvät, on tuhansia ihmisiä, jotka eivät voi ottaa vastaan työpaikkaa, ja nämä tuhannet ovat käytännössä naisia.

Valtion kustannukset kodin ulkopuolella tapahtuvan päivähoito-oikeuden suhteen olisivat ministeriön laskelmien mukaan tällä hetkellä 39 miljoonaa vuodessa, mutta tiedämme myöskin, että mikäli päivähoidon tarve kasvaa paremman työllisyyden seurauksena, valtion kustannukset vuositasolla nousevat. Mutta meidän keskustellessa tällä hetkellä noin 57 miljoonasta, jos lähdemme siitä, että päivähoitolaki astuisi voimaan, mitä tulee kunnan järjestämään tai tarjoamaan päivähoitopaikkaan. Mielestäni tämä on,

ihan niin kuin itse asiassa valiokuntakin totesi mietinnössään, se uudistus, johon tällä hetkellä olisi syytä mennä, siis 1.8.1995, ja nimenomaan oikeus kunnan järjestämään päivähoitopaikkaan.

Sen sijaan olen sitä mieltä, että oikeus kotihoiton tukeen myös kolmivuotiaille on erittäin kallias uudistus. Minun käsitykseni mukaan tämä on mahdotonta nykyisessä taloudellisessa tilanteessa.

Tänä iltana ja tänä yönä olisi ollut arvokeskustelun aika. Kolmi-kuusivuotiaiden turvallisuuden, hyvän ja virikkeitä antavan hoidon tarve kodin ulkopuolella on tunnustettava. Mielestäni naisverkosto on eduskunnassa tehnyt arvokasta työtä, mutta niin kuin aikaisemminkin on todettu tässä salissa, totta kai päivähoito on myös miesten, isien, asia.

Haluankin lopuksi lukea teille otteen viestistä, jonka nuori isä on minulle lähettänyt. Nuori maisteri kirjoittaa näin: ”Pyydän, että äänestät päivähoitolain puolesta. Olen ollut työttömänä lähes vuoden ja huolehtinut samalla lapsistamme, puolitoistavuotiaasta, viisivuotiaasta, kahdeksanvuotiaasta. Sain nyt töitä, mutta vain puolitoistavuotias sai hoitopaikan. Yksityinen hoito maksaa niin paljon, ettei työssäkäynti enää kannata. Mielestäni on kansantaloudellisesti järkevää, että kuuden vuoden yliopisto-opinnot ja kymmenen vuoden työkokemus jää käyttämättä, koska hoitopaikkoja ei ole yli kolmivuotiaille.” Tämä on arkielämää hyvin monen lapsiperheen kohdalla.

Ed. B i a u d e t : Arvoisa puhemies, ärade talman! Barnens rättigheter duger sällan som argument i riksdagens diskussion om ekonomi och sysselsättning. Hur nedskärningarna har påverkat kvaliteten i barnens liv eller försämrat jämlikheten mellan barn i olika familjer diskuteras endast indirekt då vi jämför hur nedskärningarna drabbar olika typer av familjer. Vi vet att de familjer där föräldrarna mår dåligt på grund av arbetslöshet eller andra problem drabbar barnen särskilt hårt. Trots detta har vi inte ökat satsningarna på den preventiva sociala verksamheten eller den tidigare barnpsykiatriska vården. Behovet har ökat men satsningarna har minskat och resultatet är inte svårt att räkna ut.

De sakkunniga talar om att antalet allvarligt sjuka psykiatrier på barnavdelningarna i mentalsjukhusen är ovanligt stort. Man har helt enkelt inte kunnat hjälpa barn i tid. Man kan fråga sig hur detta har kunnat ske. Det kan knappast

anses vara vettigt vare sig mänskligt eller ekonomiskt. Det är ett allmänt erkänt faktum att dagvården har en stor betydelse för ett preventivt och effektivt barnskydd. I Förenta Staterna har man undersökt att dagvård av god kvalitet t.o.m. minskar kriminalitet bland vuxna. I Sverige har det gjorts undersökningar som bekräftar hur viktig dagvården och lekskolan är som en förberedelse inför skolan. Det är knappast någon som heller förnekar att det är just tre—sexåringarna som lekskolan ur pedagogisk och social synpunkt är särskilt viktig för.

Den föreslagna regeringsformen uttalar uttryckligen i sin 5 §, som har blivit godkänd, att barnen bör behandlas likvärdigt som individer. Att lämna en del barn utanför den för trygghet av deras jämlika möjligheter så viktiga dagvården bara på grund av föräldrarnas val av hemkommun är motstridigt med barnens rättigheter enligt den nya paragrafen.

I Suomen Kuvalehti nr 45 finns en återkommande kolumn som heter "Nousun merkit" om konkreta tecken i vårt samhälle som visar på att ekonomin faktiskt är på väg uppåt. Rubriken på kolumnen var "Pienet jonottavat" eller "De små köar". Kolumnen tar upp det faktum att dagvårdssköerna snabbt har börjat öka igen från att de t.ex. i Helsingfors under en tid egentligen inte har förekommit. Trots att t.ex. Helsingfors ökade de kommunala dagvårdspplatserna med 500 i början av det här året bildades denna höst en kö på cirka 600 barn huvudsakligen på grund av att föräldrarna, i praktiken oftast mammorna, fått jobb.

Det en aning bättre sysselsättningsläget syns alltså i ett direkt behov av flera dagvårdspplatser. Det är kanske inte så underligt om man beaktar att det finländska samhället under de två senaste depressionsåren avskaffat över 35 000 dagvårdspplatser. Tack vare insatser från de kommunala politikerna reserverade vi t.ex. i Helsingfors stadsstyrelse 20 miljoner i huvudstadens dagvårdsbudget för 95 just för att avhjälpa det ökande dagisbehovet och även i Esbo har man försökt förbättra dagvårdssituationen genom att öka resurserna i budgeten.

Ur kvinnosynvinkel är politikernas beslut om att erbjuda eller välja att inte erbjuda tillräckligt med dagvårdspplatser en jämställdhetsfråga. Om arbetslösheten minskar, vilket vi väl alla innerligt önskar och arbetar för, bör kvinnornas möjligheter att emotta arbete på lika villkor som män på alla sätt främjas. Sysselsättandet av kvinnor och mammor innebär ett krav på fungerande sam-

hällsservice. Kvinnan försätts i en oskäligt svår situation om hon måste vara osäker på hur vården av barnet skall förverkligas eller i värsta fall, vilket blir allt vanligare ifall inget görs, om någon dagvård över huvud taget kommer att stå till buds i det fall hon möjligen skulle ha möjlighet att inträda i arbetslivet.

Att inte tillfredsställa ett ökande dagvårdsbehov och samtidigt tala om behovet att främja sysselsättning är lika med att tala om vikten av sysselsättande av män.

I republikens presidents sysselsättningsgrupps förslag för att minska arbetslösheten är siktet vad gäller de aktiva sysselsättningsåtgärderna tyvärr mycket ensidigt inriktat på sysselsättande av just män och svenska riksdagsgruppen har tidigare också konstaterat att Pekkanen-rapporten nog är i linje med den ekonomiska politiken som vi har drivit tidigare och att det är nödvändigt med tilläggsinbesparingar på 16 miljarder som där nämns men att de direkt sysselsättande åtgärderna är iögonfallande ensidigt inriktade på kapitalintensiv infrastruktur. En heltäckande dagvård med barnens behov för ögonen är minst lika bra satsning för sysselsättningen både på kort och lång sikt.

200 miljoonaa markkaa on säästetty lasten päivähoidossa suurentamalla päivähoitoryhmien kokoa juuri kolmi—kuusivuotiaiden päivähoito-oikeuden toteutumisen mahdollistamiseksi. Kun jonot suurentuvat, kun työllisyys paranee, niin jollei välttämättä päivähoitopaikkoja lisätä aktiivisesti, joudutaan lisäämään tarveharkintaa. Se merkitsee sitä, että parempituloisten lapset heitetään ensiksi ulos ja kunnalliseen päivähoitoon tulee taas piirteitä ns. sosiaalisesti köyhemmistä ryhmistä tai huonotuloisimmista perheistä. Se ei voi olla toivottavaa kenenkään mielestä.

Kotihoiton tuki, kuten tänään sanottiin, ei todellisuudessa siinä mittakaavassa kuin se tänään on, tarjoa kovin paljon valinnanvapautta, joskin se on hyvä juuri pienille lapsille. Todellisuudessa sitä käytetään juuri pidentämällä vanhempainlomakautta, jos siihen on mahdollisuksia.

Tänään kuitenkin tilanne on ratkaisevasti muuttunut. Esimerkiksi Helsingissä sanotaan, että huomattavasti aiemmin haetaan päivähoitopaikkoja, koska äidit eivät uskalla jättäytyä hoitovapaalle töistään pelätessään työpaikan menettämistä jollain tavalla.

Esitys, joka pyörii eduskunnassa, josta kuu-

lemma on sovittu, että hallituksen esitys toteutetaisiinkin 1.1.1996 sekä kotihoidon tukea laajentamalla että päivähoito-oikeus toteuttamalla kolmi-kuusivuotiaille, merkitsee miljardin kustannusta vuositasona. Se on tietenkin aivan täyttä huijausta. Ei hallituspuolueiden jäsenillä ole mitään tarkoitus tulla tällä esityksellä sinä päivänä, kun se on tarkoitus maksaa. Sen vuoksi minusta ei ole oikein moraalisesti esittää sitä ikään kuin se olisi ratkaisu. (Ed. Hämäläinen: Aivan oikein!)

Toivon kuitenkin, että seuraava hallitus, olkoon mikä tahansa, ottaa esityksen tosissaan ainakin siltä osin, kun se koskee lasten oikeutta kunnalliseen päivähoitoon. Jos minulla on mahdollisuuksia siihen myötävaikuttaa silloin, tulen sen myös tekemään.

Päivähoitojonojen poistaminen vuonna 1996, kun ne ovat pitemmät kuin ensi vuonna, ei varmasti tule olemaan silloin helpompaa kertaheitolla kuin nyt asteittain, kun jonot olisivat hieman lyhyempiä. Jollei mitään tehdä ennen vuotta 1997, kuten hallituksen ehdotuksessa sanotaan, ajaudumme kyllä taas aika vaikeaan umpikujaan. Syöskymme tilanteeseen, joka on varmasti hyvästä tahdosta riippumatta aika vaikea ratkaista. Mikä vaikutus on yhteiskuntamme rakenteisiin ja signaaleihin, jotka vaikuttavat taloudelliseen toimintaympäristöömme, esimerkiksi sillä, että ajamme hyvin koulutetut naiset kotiin pitemmällä aikavälillä? Uskon, että se heikentää taloudellisia kasvumahdollisuuksiamme.

Meitä hallituspuolueiden jäseniä, jotka olemme puolustaneet lapsen oikeuksia ja naisten tasa-arvoisia mahdollisuuksia osallistua työelämään, on eilen ja tänään uhkailtu, meitä on kiristetty, meitä on haukuttu vastuuttomuudesta, kun olemme esittäneet ensi vuodelle 11 miljoonan markan siirtoa budjetin sisällä. Minä haluan vain kysyä, miten vastuullinen on se valtiovarainministeri, joka edes leikillään uhkailee hallituskriisillä tai maan talouskriisillä tällaisessa asiassa mutta samaan hengenvetoon kuitenkin hyväksyy esityksen, joka toteuttaa miljardin menot seuraavana vuonna.

Ed. A u l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Biaudet puhui aluksi lasten oikeuksista, siitä että lapsilla on oikeus saada tasaveroista kohtelua riippumatta siitä, missä he asuvat. Näin todellakin on, mutta tässä asiassa vastuu on myös kunnilla, ei pelkästään valtiolla. Minusta myös kuntien olisi joka tapauksessa oma vastuunsa kannettava.

Olen hänen kansaan samaa mieltä, että tavoitteena tulee olla, että löydetään perheen ja lapsen kannalta elämäntilanteeseen parhaiten sopiva hoitomuoto. Juuri siksi olemme keskustassa nyt lähteneet siitä, ettei ole järkevää irrottaa näitä kahta asiaa, kotihoidon tuen kehittämistä ja päivähoitoa, toisistaan, vaan siirtää molemmat alkamaan 1.1.1996, johon mennessä voidaan luoda sellainen kokonaisuus ja järjestelmä, joka tukee perheen elämäntilanteiden kannalta järkeviä vaihtoehtoja. Siihen mennessä pitää myös löytyä ne vaihtoehtoiset säästöt jostakin muualta, koska muutoinhan tätä ei voida pitää realistisena. Kai on lähdettävä siitä, että jos tätä esitämme, myös vastaavat säästöt sitoudutaan hakemaan.

Henkilökohtaisesti olen sitä mieltä, että koko subjektiivisen oikeuden asiaa pitäisi tarkastella kokonaisuutena uudelleen. Saattaa olla, että oli oikeastaan väärin lähteä siitä, että kunnallisen päivähoitoon paikat ensimmäisenä lähdettiin turvaamaan kaikkein pienimmille. Olisi ehkä ollut järkevää lähteä siitä, että juuri isommille lapsille turvataan oikeus kunnalliseen päivähoitoon ja pienimpien kohdalla korostetaan kotihoidon tukea vaihtoehtona. Juuri siksi, että haluamme pitää nämä yhdessä ja kehittää kokonaisuutena hyvän vaihtoehdon, haluamme, että vuoden 1996 alusta tämä kokonaisuus katsotaan uudelleen.

Ed. A l h o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Aula, juuri nyt on siitä kokonaisuudesta kysymys, juuri nyt on tarkoitus turvata yli kolmevuotiaiden lasten oikeus kunnalliseen päivähoitoon. Miksi pitäisi katsoa sitä konaisuutta joskus myöhemmin, kun juuri nyt on sen paikka?

Minusta ed. Biaudet'n puheenvuorossa oli monia erinomaisen tärkeitä asioita. Haluaisin myös erityisesti korostaa sitä, että tässä ei ole kysymys pelkästään sukupuolten tasa-arvosta, isien ja äitien mahdollisuudesta osallistua tasavertaisesti perheensä hoitamiseen ja työelämään, vaan ennen kaikkea todellakin myös lasten tasa-arvosta. Itse pidän äärimmäisen tärkeänä suomalaisen demokratian vahvistumisen kannalta sitä, että päiväkotikäiset lapset voivat olla taustastaan riippumatta samoissa ryhmissä. Pidän myös peruskoulua suomalaisen yhteiskunnan oikeudenmukaisuuden ja tasa-arvon kannalta äärimmäisen tärkeänä.

Sen vuoksi minustakin on tärkeää, että nyt tehdään, mitä tässä tilanteessa pitää tehdä. Tilanne on muuttumassa sellaiseksi, että päivähoi-

topaikoista on todellakin suurta puutetta. Me tiedämme, että erityisesti suurissa kaupungeissa ei voi sysätä vastuuta myöskään pelkästään kuntien vastuulle sen vuoksi, että kunnissakin täytyy noudattaa lainsäädäntöä, niin kuin ed. Aula hyvin tietää. Me nyt aikaansaamme sen, että tämä päivähoitolaki tulee voimaan elokuun alusta. Tällä tavalla pidämme huolta paitsi suomalaisesta hyvinvointivaltiosta, suomalaisten naisten ja miesten oikeuksista, lasten oikeuksista mutta myös kansainvälisestä kilpailukyvyistä. Monet modernit yritysjohtajat ovat nähneet, että suomalaisen osaamisen yksi tärkeimpiä etuja on juuri se, että meillä on hyvät palvelut. Se on myös se tekijä, jolla tänne voidaan saada kansainvälisiä yrityksiä, joten kyllä tässä on monia kerrannaisvaikutuksia eikä pelkästään sitä, että tämä asia merkitsisi jotakin valtion menoissa.

Minusta keskustelu siitä, että kotihoidon tuen ja kunnallisen päivähoidon laajentamisen lykkääminen vuoteen 1996 olisi jonkinlainen kompromissi, on täsmälleen sen kaltaista huijausta kuin ed. Biaudet sanoi.

Ed. Biaudet (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun mielestäni on kuitenkin niin, että jos lasten tasa-arvo ei toteudu, vastuu on valtiollaan. Valtio säättää lakeja, jotta voimme suojella tasa-arvon toteutumista. Jos olisi niin, että kunnat toteuttaisivat täysin tätä vastuuta, tietenkään tätä ongelmaa ei olisi, mutta tällä hetkellä lapset ovat epätasa-arvoisessa asemassa riippuen siitä, missä asuvat. Minun mielestäni lopullinen vastuu on kuitenkin lainsäätäjällä ja yhteiskunnalla. Meillä on myös yleisesti se periaate, että valtiolta katsoo, että kuntien eroja ei nimenomaan ole esimerkiksi elämän peruspalveluissa. Vastuu on kyllä nyt meillä.

Ed. Hä mäläinen: Arvoisa puhemies! Silloin kun päivähoidon subjektiivisia oikeuksia ryhdyttiin toteuttamaan, aloitettiin nuoremmissa lapsista nimenomaan sen vuoksi, että heidän hoitonsa oli kaikkein vaikein järjestää. Oli kysymys kaikkein turvattomimmista, haavoittuvimmassa asemassa olevista lapsista. Nuorimpiin ikäluokkiin päädyttiin myös sen vuoksi, että keskusta ei halunnut päivähoitoon subjektiivista oikeutta, ellei siihen voitu kytkeä kotihoidon tukea. Silloin oli tietysti luontevinta kytkeä se nuorimpien lasten ja nuorimpien ikäluokkien päivähoitoon vaihtoehtona. Silloinkaan keskusta ei hyväksynyt päivähoidon subjektiivista oikeutta ilman kotihoidon lunnaita. Osoittautui kuitenkin,

että kotihoidosta tuli varteenotettava ihan myönteinen vaihtoehto kunnalliselle päivähoitolle, mutta olen havainnut, että samat edustajat, jotka silloin paheksuivat pienten lasten hoitoon kuljettamista, suhtautuvat edelleenkin yhtä vastenmielisesti, yhtä nihkeästi varttuneempien lasten päivähoidon järjestämiseen.

Herra puhemies! Olen perheiden valinnanvapauden kannalla, ja valinnanvapautta ei tällä hetkellä lastenhoidossa voi toteuttaa, ellei päivähoitoa ryhdytä nopeasti järjestämään subjektiivisena oikeutena kaikille lapsille. Tällä hetkellä talous on nousussa, työllistyminen on vihdoin käynnistymässä kaikkien lamavuosien jälkeen. Talouden nousu estyy, työllistyminen estyy, elleimme kykene järjestämään perheen huoltajien lapsille turvallisia hoitopaikkoja.

Useassa puheenvuorossa tänä iltana ja tänä yönä on todettu, että keskiavero kotihoidon tuen saaja on pienipalkkainen eteläsuomalainen perheen huoltaja. Se pitää aivan varmasti paikkansa. Se pitää paikkansa tietysti tilastollisesti senkin vuoksi, että väkirikkaimmat alueet ovat täällä etelässä. Mutta se johtuu myös siitä, että päivähoitoa ja kotihoidon tukea ei ole kehitetty tasapuolisesti, tasavertaisesti. Päivähoidon maksut ovat nousseet tavattoman voimakkaasti ja tavattoman voimakkaalla progressiolla menneinä vuosina. Samaan aikaan verotus on kiristynyt ja hyvin jyrkkä progressio kohtaa jo kaikkein pienipalkkaisimpiakin, ja he ovat erittäin helposti joutumassa tuloloukkuihin sosiaalisten etuuksien, päivähoitomaksujen ja verotuksen kanssa. Näinpä usealle tuleekin varteenotettavaksi vaihtoehtoksi taloudellisista syistä valita kotihoidon tuki silloin, kun kysymys on nimenomaan pienipalkkaisimmista perheen huoltajista. Näin ollen kotihoidon tuki ei heille toimi neutraalisti ikään kuin vaihtoehtona, vaan se on johdattamassa perheen valintoja muista kuin hoidollisista syistä.

Ajankohtaisin ongelma tällä hetkellä joka tapauksessa on päivähoidon järjestäminen. Jos eduskunta hyväksyisi päivähoidon laajentamisen siinä aikataulussa kuin sosiaali- ja terveysvaliokunta on esittänyt, se ei sinällään lisää päivähoidon tarvetta eikä kasvata valtion eikä kuntien kustannuksia. Päivähoidon tarve lisääntyy siitä, jos ihmiset työllistyvät ja sitä kautta heidän lastensa hoitopaikkojen tarve lisääntyy. Jos noususuhdanne todellakin lähtee liikkeelle, niin kuin hallitus on kuvailut, on vanhat suljetut päivähoitopaikat otettava käyttöön ja palkattava henkilöitä niihin virkoihin, jotka tällä hetkellä ovat viranhaltijaa vailla. Mutta ratkaisevassa asemas-

sa tässäkin suhteessa on nimenomaan työllisyyden kehitys. Toisaalta se on ratkaisevassa asemassa myös nousulle siinä suhteessa, että kumppaakin kautta — sekä päivähoitopaikkoja järjestämällä päivähoitohenkilöstön kautta että toisaalta niiden ihmisten avulla, jotka työllistyvät, kun heidän lapsensa saavat päivähoidon — valtio ja kunnat kasvattavat verotulojaan. Tämä on osaltaan parantamassa ihmisten kulutuskäytännän kautta nousuun johtavaa talouden kehitystä.

Silloin, kun päivähoitolaki säädettiin, tämä viimeisin, jonka lykkäämisestä nyt keskustelemme, sille säädettiin hyvin pitkä siirtymäaika, jotta kaikilla kunnilla olisi mahdollisuus asianmukaisesti järjestää palvelut. Lain voimaantuloa lykättiin kerran, mutta menneet vuodet ovat osoittaneet, että kunnat ovat kaikkein hanakimmin ja kaikkein eniten nimenomaan leikanneet kustannuksia päivähoidossa. Edelleenkin ollaan samassa lähtöasteessä. Samat kunnat ovat edelleen ongelmakuntia kuin silloinkin, kun laki aikanaan eduskunnassa kävi ja sen avulla pyrittiin hoitoa järjestämään. Eli nämä vuodet ovat osoittaneet, että ainoastaan subjektiivisia oikeuksia säätämällä voidaan vakuutautua siitä, että kaikille lapsille, kaikille niille perheille, jotka todella päivähoidon valitsevat, se on silloin tarjolla.

Me olemme hyvin paljon tänä iltana puhuneet nimenomaan taloudellisista kysymyksistä: kustannuksista, työllisyydestä, valtiontaloudesta ja kuntien taloudesta. Paljon enemmän olisi päivähoidon yhteydessä pitänyt puhua lasten oikeuksista: lasten oikeuksista saada turvallinen hoito, lasten oikeuksista saada virikkeitä, sosiaalisia kontakteja, esiopetusta.

Kun eduskunnan naisverkosto taannoin järjesti päivähoitoseminaarin, sen yhteydessä jaettiin mielenkiintoinen lehtiartikkeli, joka kertoo päivähoidon merkityksestä myös lasten koulumenestykselle. Siinä korostetaan nimenomaan päivähoidon merkitystä myönteiselle koulumenestykselle. Artikkelin on julkaistu ruotsalaisessa lehdessä Dagens Nyheterissä ja otsikko kertoo:

”Dagisbarn blir bäst i skolan. En ny undersökning visar att barn som börjar på daghem före 1 års ålder klarar sig bäst genom hela grundskolan.” Ingressen lyder så här: ”Barn som börjar på daghem före 1 års ålder har de bästa studieresultaten vid såväl 8, 13 som 16 års ålder. Även när det gäller skolanpassning och social kompetens uppvisar de tidiga dagisbarnen bättre resultat än andra grupper. Sämst går det för de barn som är

hemma under hela förskoleperioden. Det visar den största studie av denna typ som genomförts i vårt land. Bengt-Erik Andersson, professor i utvecklingspsykologi, har följt en grupp på runt ett hundra slumpvis utvalda barn från spädbarnsålder fram till att de fyllt 16 år.”

Samanlaisen todistuksen päivähoidon merkityksestä myös koulumenestykselle ja myöhempien vuosien menestykselle kuulin aikanaan ollessani päivähoidosta vastaavana valtioneuvoston jäsenenä, kun romaninaisten lähetystö kävi luonani kertomassa päivähoito-ongelmista heidän kannaltaan. He viittasivat romanikulttuuriin, joka ei oikeastaan perinteisesti tunne päivähoitoa. Lapset ovat kotona olevien vanhempien mukana. Nämä nuoret valistuneet romaninaiset kannustivat silloin viranomaisia ryhtymään etsivään toimintaan, hakevaan toimintaan, jolla pyrittiäisiin saamaan romanilapset suomalaiseen korkeatasoiseen päivähoitoon. Perustelu oli se, että he olivat havainneet, että päivähoitoa vailla olevat lapset jäävät ilman sen antamia virikkeitä, kontakteja, esiopetusta ja kaikkea sitä, mitä se lapselle tarjoaa, itsevarmuutta, oman itsensä hallintaa ja kaikkia niitä valmiuksia. Näin päivähoitoa vailla olevat lapset ovat uloslöytyjä jo siinä vaiheessa, kun he menevät peruskoulun ensimmäiselle luokalle. Jälkeenjääneisyys jatkuu siitä aina ammatinvalintaan ja jatko-opintoihin saakka. He pyysivät ja kehottivat viranomaisia kaikilla tavoin kannustamaan myös romanilapsia päivähoitoon. Minusta se oli kaunein puolustus suomalaiselle päivähoidolle, kaunein todistus suomalaisen päivähoidon henkilöstön pätevydestä ja oikeaan osuneesta toiminnasta.

Arvoisa puhemies! Viime viikkoina kuulimme moneen kertaan eduskunnan keskusteluissa kysymyksen, miksi eduskunnassa keskustellaan kello 23:n jälkeen, vaikka työjärjestys meille toisenlaisia ohjeita antaa, mikä on se erityinen syy, miksi pitää keskustella kello 23:n jälkeen. Kello on nyt aamuyöllä 3.40 ja keskustelu jatkuu edelleen. Olisi vähintäänkin kohtuullista, että jätämme väliin ne tarpeettomat välivaiheet, joita puhemiesneuvostossa on kaavailtu, kun on puhuttu esityksen lähettämisestä suureen valiokuntaan. Minä lämpimästi toivon, että asian käsittelyä voidaan jatkaa sosiaalivaliokunnan mietinnön pohjalta.

Ed. K u i t t i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minusta tämä aihe on niin

tärkeä, että sille on varattava riittävä aika, vaikkapa yön tunteina, jos ei muutoin. On erittäin miellyttävää, että näin paljon puheenvuoroja tästä tärkeästä asiasta on käytetty. Tosin olisin toivonut, että myös mieskansanedustajien puheenvuoroja täällä olisi.

Ed. Hämäläinen kertoi, että keskusta on pitänyt tiukasti kiinni kotihoidon tuen kehittämisestä, ja se on myös osoittautunut oikeaksi, sillä siitä on tullut suosittu vaihtoehto lapsiperheille. Ensimmäisenä vuonna tukea saavia oli 43 000, vuonna 93 jo 95 000 perhettä ja nyt on 159 000 lasta, kun kunnallisessa päivähoitossa on 179 000 lasta. Edelleen on erittäin tärkeää, että pidämme tästä yhtenä vaihtoehtona kiinni, kun samalla etsimme myös muita vaihtoehtoja kunnallisen päivähoiton ja perhepäivähoidon rinnalle.

Toiseksi ihmettelen edelleen, minkä takia kunnat, jotka jo nykyinsäädännön puitteissa voivat järjestää — 80 prosenttia kunnista onkin järjestänyt — päivähoitoa sitä tarvitseville, tätä eivät ole toteuttaneet. Itse kunnallispoliitikkona näen hyvin tärkeänä sen, että yrittäjien saamiseksi paikkakunnalle kuntien on myös päivähoitoa kehitettävä ja kunnallisia palveluja yleensä. Aiheellisesti voi kysyä, minkä takia keskustaenemistöiset kunnat ovat tämän asian pystyneet järjestämään, mutta muut kunnat eivät ole. Edelleen reseptinä näen, että ongelmakaupungeissa pitäisi palkata lisää perhepäivähoitajia ja myös hankkia vuokratiloja ja myös palvelusetelikokeilua jatkaa.

Ed. Alho (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Kuittisen puheenvuoron johdosta minun on pakko kyllä kysyä, mistä ihmeen tupukylistä te oikein tänne Helsinkiin tulette tekemään lainsäädäntötyötä. Senhän nyt sanoo järkikin, että suuressa kaupungissa, jossa syntyvyys saattaa heitellä erittäin paljon, ei kertakaikkisesti ole mitään muuta mahdollisuutta kuin järjestää päivähoitopaikkoja siten, että niitä on koko ajan yllin kyllin tarjolla. Sitä vartenhan siihen tarvitaan lainsäädäntöä ja valtionosuuksia. Eihän nyt ole kysymys muutamasta päiväkodista, vaan kymmenistä ja sadoista. Voinpa kertoa, että tämä ystävällinen valtio teki mahdottomaksi esimerkiksi lasten päiväkotien rakentamisen omilla säännöksillensä Helsingissä silloin, kun niihin olisi tarvetta. Nythän me olemme tehneet sen kaiken omalla rahalla, kaiken omalla rahalla, kunnan omalla kustannuksella. Mutta nyt on kysymys lasten oikeuksista.

Ed. Hä m ä l ä i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme moneen kertaan kuulleet täällä saman kysymyksen, miksi kunnat eivät järjestä päivähoitoa. Miksi emme kysyisi toisiltamme, miksi emme sitten säädä kunnille velvoitetta, miksi emme säädä lapsille subjektiivista oikeutta, kun olemme nähneet, että kaikissa kunnissa tämä ei ole muulla tavoin järjestynyt?

Ed. Alho puuttui jo siihen, että eri puolilla maata kuntien taloudelliset mahdollisuudet ovat olleet erilaisia. Menneinä valtion säätelyvuosina yksinkertaisesti tänne etelään ei valtio antanut voimavaroja tarpeeksi. Lapset kasvoivat täällä, mutta päivähoitoon ja muihin sosiaalipalveluihin ei suinkaan annettu sen enempää virkoja kuin rahaa rakentamiseenkaan.

Mutta totta on tietysti, että kunnissa on ihan samalla tavalla erilaisia arvoarvostelmia. On ihmisiä ja kuntalaisten edustajia, jotka haluavat kehittää päivähoitoa, haluavat rakentaa lisää sosiaalipalveluja, ja sitten on niitä, jotka sanovat, että rahaa ei kerta kaikkiaan juuri näihin ole. Juuri tämän epätasapainon estämiseksi meidän pitäisi huolehtia siitä, että kaikilla lapsilla on tasa-arvoiset ja subjektiiviset oikeudet.

Ed. Kauppi n e n : Arvoisa puhemies! Me olemme tässä tosiaan aamun tunteina, milloin varhaislehdentekijät aloittelevat työvuoroansa ja yövuorossa olevat lopettelevat työvuoroansa. Me olemme aloittaneet aamulla kello 8 ja jatkamme edelleen ilman minkäänlaisia työaikalain suomia oikeuksia. No, se siitä.

Arvoisa puhemies! Minä kannatan sitä, että tätä ei enää lähetetä suureen valiokuntaan, vaan että tämä ratkaistaan täällä. Suuren valiokunnan tarkoitushan on pelkästään taktikoida niin, että se äänestysjärjestys hoidetaan täällä niin, että tulee hallituksen mieleinen lopputulos. Sen jälkeen voidaankin kysyä, mikä on politiikan moraal.

Hallituksen esitys oli todella sitä, että kokonaisuudessaan lasten päivähoitoa yli kolmevuotiaitten osalta olisi lykätty hamaan tulevaisuuteen. Se, mikä oli kompromissi tavallaan, minkä keskustalaiset hyväksyisivät, että nämä toteutetaisiin sekä päivähoiton että myös kotihoidon tuen suhteen 1.1.96 alkaen voimaan tullen, on minun mielestäni pelkkää älyllistä epärehellisyyttä. Jokainen me tässä huoneessa tiedämme, mikä siirron motiivi oli: nimenomaan se, että taloudellinen tilanne ei todennäköisesti ole silloin sen parempi kuin nyt ja tämä eduskunta vain

väistäisi vastuunsa, pesisi kätensä tästä, niin kuin jossakin muussa tapauksessa on pesty käsiä vedessä. Eli se on älyllistä epärehellisyyttä, ja senkin jälkeen voidaan kysyä, mikä on politiikan moraali.

Toisaalta keskustan kansanedustajat, naiskansanedustajat varsinkin, mutta muutamat muutkin, ovat tuoneet kovasti esiin sitä, miten keskustalaisissa kunnissa tämä on erittäin hyvin hoidettu. Minä tunnen ja tiedän paljon keskustalaisia kuntia ja tiedän kuntia, joissa on reilusti alle 2 000 asukasta, noin 1 300 asukasta, joissa on työikäistä väestöä 400, joista työttömänä on 100. Sen jälkeen syntyväisyys on näissä kunnissa jopa alle 10 lasta vuodessa. Jokainenhan tietää, että ei ole mikään ongelma siellä järjestää lasten päivähoitoa. Minusta on poliittista epärehellisyyttä, jos tällöin annetaan kuva, että määrättyllä alueella asiat ovat todella hyvin. Verraten tilanteeseen, mikä on kenties taajamissa ja, esimerkiksi kaupunkikunnissa. Eli tässä on pelkästään keskustan omaa taktiikkaa, mutta minusta se ei ole tasatarvoista kohtelua suomalaisia kohtaan eikä suomalaisia lapsia kohtaan. Se on poliittista peliä mitä karkeimmassa määrin.

Toisaalta keskustalaiset ovat tuoneet esiin, eivät tosin tässä salissa minun kuullessani tänä iltana ja tänä yönä, että nyt nekin, jotka eivät saa lastenhoitopalveluja, joutuvat veromarkkoissansa maksamaan niistä. Aivan käsittämätön väite. Minäkin voin sanoa, että meidän perheemme on hoitanut lapset aina varsin kalliilla kotihoidolla ilman minkäänlaista yhteiskunnallista tukea työllistävän ihmisen pitkät ajat ja maksaen niin, että minulla on pitänyt olla bruttotuloja lisää yli 20 000 markkaa, että tämän työntekijän palkkauskustannukset verotuksen jälkeisestä nettopal-kastani on voitu maksaa. Enkä ole kertaakaan nurissut siitä, että meidän perheemme verotuloista on maksettu toisten lasten päivähoitoa, ei ole tullut mieleenikään. Aivan ihmeellisiä väittämiä olen tämän asian yhteydessä kuullut viime päivinä tässä talossa.

Minä kannatan perheen valinnanvapautta, mutta me tiedämme jokainen tällä hetkellä, mikä meidän taloudelliset mahdollisuutemme ovat. Silloin kytkeä siihen todella kallis kotihoidon tukijärjestelmä on vain käsien pesemistä koko asiasta ja poliittista peliä, koska jos tämä homma siirretään 1.1.1996 alkavaksi, niin me tiedämme, että kumpikaan homma ei toteudu silloin. Tämä on se tosiasiallinen puoli. Minusta kissa pitää nostaa pöydälle ja katsoa kokonaisuudessaan, mistä on kyse.

Minä sanoisin päiväkotien virikkeellisuuden puolesta sen, että 1967 olen sairaanhoitajaoppilaana ollut harjoittelijana silloisessa päiväkodissa. Jos ajatellaan, mikä on tämän ajan päiväkodin virikkeellisyystaso, hoidon taso jne., niin meillä on todella laatuluokan ja loistoluokan päiväkoteja, joissa lapsilla on virikkeellisyttä mitä erilaisimpiin toimintoihin kehittyäkseen siellä tasavertaisesti eri yhteiskuntaluokista olevien lasten keskenänsä ollessa samoissa ryhmissä. Minusta tämä on todellista tasa-arvoa, lasten henkistä kasvua kohtaamaan toisiaan, kohtaamaan erilaisia ihmisiä ja myöskin hyväksymään erilaisuutta.

Toisaalta hyvinvointivaltion perusedellytyksiin kuuluu myöskin tuotannollinen työelämä ja työssä käynnin mahdollisuus. Jos lasten päivähoito ei ole kunnossa, naisten työllistyminen on kyllä sen jälkeen vaikeaa. Voin kertoa meidän byrokratiamme ihmeellisyyksistä tänä päivänä esimerkin, jossa voisi olla siivoamisen varaa niin, että saisimme jopa lapsille päivähoitopaikkojaikin enemmän. En halua ketään syyllistää, vaan kerron, että meidän lainsäädäntömme on johtanut yhteiskunnan aivan ihmeellisiin tilanteisiin. On mm. yksinhuoltajaperheitä, mutta on myöskin muita, joissa, jos työttömälle vanhemmalle tarjotaan työtä ja hän ottaa sen vastaan, niin kun työmatkakustannukset ja perheen taloudelliset ylläpitokustannukset lisääntyvät, perheen nettotulos siitä, että työtön perheenjäsen, tavallisimmin äiti, käy työssä, on paljon huonompi kuin se, että hän on kotona hoitamassa lapsia työttömyyskorvauksella. Siis ongelmat ovat aivan josakin muualla eivätkä lasten päivähoidossa.

Arvoisa puhemies! Lasten asiat kuitenkin ovat tärkeimpiä asioita. Lapset ovat itse puolustuskyyttömiä, ja kyllä minä olen sitä mieltä, että me kansanedustajat täällä olemme sitä varten, että me puolustamme yhteiskuntamme puolustuskyyttömien asemaa ja oikeuksia emmekä vain ole kuorimassa kermää päältä niille, jotka ovat kovaaäänisimpiä ja huutavat eniten ja uhkailevat lakoilla. Tämä on arvovaltakysymys ja arvovallintakysymys ja myöskin sitä, kenenkä asialla me täällä olemme, olemmeko suomalaisen ihmisen asialla vai olemmeko byrokratian ylläpitämisen asialla.

Lasten kehityksen kannalta päiväkodit ovat myöskin — täällä on tuotu jo monella tavalla hyviä puolia esiin — luovuutta kehittäviä. Tulevaisuudessa yhteiskunnassamme vaaditaan ennistä enemmän luovuutta, innovatiivisuutta, yhteistyökykyä, vuorovaikutustaitoja, elämässä

selviytymisen taitoja jne. Ja niitä lapset oppivat ja opettelevat jo päiväkodissa ollessansa.

Perheet eivät voi ymmärtää sitä, että tämä talo panee kymmeniä miljardeja vielä tulevinakin vuosina pankkitukiasioihin, jotka tosin tietyllä tavalla kohdistuvat myöskin yksittäisiin perheisiin ja kenties niittenkin selviytymisasioihin. Mutta perheet eivät ymmärrä sitä asiaa sillä tavalla. Katsotaan vain, että tällaisia pankkimaailman ja talouselämän sotkuja maksetaan heidän verorahoillansa ainakin osittain ja velkarahoilla myöskin. Tämän päivän suurin ongelmahan on työttömyys, joka pitäisi pystyä poistamaan, mutta tämän talon toiminnot eivät vain pysty johtamaan siihen.

Sitten menen tähän menettelytapaan, mikä on viime päivinä ollut valiokunnissa, lehtien palstoilla jne. ja ryhmäkanslioissa ja tietysti muuallakin tässä talossa. Luen eräästä kirjasta, jonka olen jo aikoja sitten kerran lukenut ja tehnyt alleviivauksiakin, Dyerin kirja "Sinäkö ihmeidentekijä?", joka ehkä voisi palvella kaikkia meitä päättäjiä täällä: "Todellinen voima on sitä, että pystyy elämään tässä maailmassa sellaistenkin ihmisten kanssa, joilla on toisenlaiset näkemykset kuin itsellä, tuntematta tarvetta hallita heitä tai nujertaa heitä." Seuraava kohta sopii myöskin kansanedustajakollegoihin, sopii eräisiin ministereihin varsin hyvin: "Sisimmässä, joka on täynnä katkeruutta ja kaunaa, ei ole sijaa rakkaudelle ja harmonialle, joita ilman ihmeitä ei voi tapahtua. Viha toisia kohtaan synnyttää itse-vihaa ja sisäistä ristiriitaa. Todelliset ihmeet ovat kerta kaikkiaan mahdottomia, jos ihminen on takertunut vihan ja katkeruuden tunteisiin." Näiden pitäisi puhutella oikeastaan meitä kaikkia silloin, kun teemme päätöksiä täällä. Vielä kolmas lyhyt lainaus samaisesta kirjasta: "Paraskaan tahto maailmassa ei pakolla saa mitään aikaan. Paras oikeamielisyys ei pakolla saa mitään aikaan. Parhaat tavat eivät pakolla tunnu sovelialta."

Tähän menettelytapaan on nimenomaan liittynyt sanelupoliittikkaa, arvovalteijöitä ja erittäin karkeaa ja voimakasta painostusta, sanoisin, että sellaista, mikä täyttää kaikki henkisen väkivallan kriteerit. Sitä on tullut ministereitten taholta, ja sitä on löytynyt iltapäivälehdistä uhkauksenomaisesti toteutettuna jne. valtiovainministerin taholta. Jos ajatellaan, mistä oltiin pääsemässä jo lähelle kompromissia, jossa tämä olisi maksanut ensi vuodelle vain noin 10 miljoo-
na markkaa, niin tällaisesta summasta koko vuotuisesta budjetista, häviävän pienestä osasta, val-

tiovainministeri on repimässä pelihousunsa puhki. Aivan käsittämätöntä! Kyllä kyse on jostakin muusta kuin rahasta. Minä sanoisin, että ei ole mistään muusta kuin arvovallasta kyse ja siitä, että miehet kokevat, että nyt naiset näyttävät voimantuntonsa, vaikka kyse on vain lapsen asioista, huom. vain lapsen asioista, jotka kenties ovat maksamassa meidän eläkkeitämme tulevaisuudessa.

Arvoisa puhemies! Sitten on tämä säästökysmys, mistä säästetään. Säästokohteita on esitetty, mutta kun mikään ei käy. Ei mikään käy. (Ed. Aittoniemi: Horneteista tai maataloudesta!) — Niin, ei vain tunnu käyvän. — Eli kyse on silloin siitä, että säästöissä pitäisi pystyä tekemään arvovalintoja lasten edun puolesta. Tällä tuotiin esiin kysymys, nostetaanko veroja. Ei nosteta. Niitä on jo ihan riittävästi suomalaisten ikenä. Meidän pitää keventää byrokratiaa, hallintoa järjestyksellä niin, että me voimme innovatiivisesti kehittää koko yhteiskuntaamme niin, että me saamme väestölle niitä palveluja, mitä väestö tarvitsee. Ei tämä laitos ole itseisarvobunkkeri, vaaleanpunainen graniittilinna, jonka sisällä tapahtuu yhtä ja toista. Olen sanonutkin monta kertaa, että voi, jos kansa kaiken karvainen kaiken tämän tietäisi, niin harva meistä täällä enää olisi. Näin ollen sanoisinkin, että tähän taloon riittäisi aivan yhtä hyvin 100 kansanedustajaa kuin 200. Aivan yhtä hyvin tulisivat nämä asiat hoidettua. Siinäkin olisi jatkuvaa säästöä ja säästökohdetta. Mutta kun jokainen tuijottaa omaan napaansa ja omaan valtaansa, niin eihän tässä talossa onnistu tällainen päätös.

Tehostamista on toiminnoissa. Tarvitaan yhteiskunnallista innovaatiota ja yhteiskunnallista tuotekehittelyä. Meillä on yritystukia ehkä eri tavoin laskien noin 500 kappaletta, joita harvat edes osaavat käyttää, ainakaan ne, jotka niitä todella tarvitsevat. Kyllä sielläkin on siivoamista. On puoluetuet ja piilopuoluetuet, joita kansa ei ymmärrä. Kansa ymmärtää kyllä lapset ja oman hätänsä.

Ed. V a r p a s u o : Arvoisa puhemies! Keskustelun alkupuolella muutama tunti sitten esitettiin eduskunnan naisverkoston toiminnasta sellaisia lausuntoja, jotka kenties kaipaavat oikaisua.

Kun sosiaali- ja terveysvaliokunta aloitti asian käsittelyn, samassa yhteydessä järjestettiin päivähoitoseminaari, jonka jälkeen eduskunnan naisverkko esitti vetoomuksen, ainoastaan ja vain vetoomuksen, eduskuntaryhmille, jonka ve-

toomuksen sisällön ed. Outi Ojala jo muutama tunti sitten luki. Mutta haluan vielä nyt varmemmaksi vakuudeksi, kun keskustapuolueen naiskansanedustajien puolelta on esitetty tästä vähän väärää tulkintaa, lukea viimeisen kappaleen:

"Edellä olevan perusteella naiskansanedustajien verkosto vetoaa kaikkiin kansanedustajiin, jotta hallituksen esitystä n:o 211 ei hyväksytä. Eduskuntaryhmien pitää käynnistää neuvottelut päivähoitolain toteuttamiseksi ja vaihtoehtoisten säästökohteiden etsimiseksi yhteisymmärryksessä. Varteenotettavana säästökohteena verkosto pitää esimerkiksi elinkeinotukia."

Se, mitä sitten on tapahtunut, on eduskuntaryhmien keskustelujen tulos ja sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö. Tämän vetoomuksen jälkeen kansanedustajien naisverkostolla ei ole ollut mitään yhteistä kantaa tai mitään yhteistä kannanottoa. Vetoomus koski pelkästään ryhmien keskustelujen aloittamista lain toteuttamiseksi.

Meillä ovat nyt sitten edessämme valiokunnan mietintö ja siihen jätetyt vastalauseet.

Omasta puolestani haluaisin päivähoitolain toteuttamisessa vedota niihin seikkoihin, jotka jo laajasti ovat tulleet esiin, mutta kertaus on opintojen äiti. Tärkeintä ovat työllisyyspoliittiset näkökohdat, kokonaistalouspoliittiset näkökohdat, tasa-arvonäkökohdat sekä lasten että perheitten kannalta. Näitten kaikkien kannalta on järkevää, että päivähoitolaki astuu voimaan nimenomaan kunnallisen päivähoitovelvoitteen osalta ensi vuonna.

Omasta puolestani en olisi pannut pahakseni ollenkaan sitä, että toteutuisi sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön ajankohta 1.8. Mutta ei kompromissiesitys, joka kokoomuksen vastalauseessa on, 1.12.95, sekään huono ole. Pääasia on, että se toteutuu ensi vuonna ja että velvoitetta voidaan lähteä toteuttamaan kunnissa myös ensi vuonna. Nimenomaan kompromissihalukkuutta osoittaa se, että aikataulu 1.12.95 tuo valtiolle vain niin moneen kertaan todetut 10 miljoonan markan kustannukset. Emme ole repimässä ensi vuoden budjettia auki. Sen 10 miljoonan markan sisäinen siirto, jos sitä nyt edes yleensä tarvitsee sisäisesti siirtää, löytyy erittäin monesta kohdasta. On puhuttu elinkeinotuista, työttömyysmäärärahoista, monista muista, jotka todella sen voisivat kattaa, eikä sen kattamisvelvollisuus edes näin pienenä yli 190 miljardin budjetissa ole mikään asia ollenkaan.

Pekkasen työllisyyspaperissa todettiin, että nimenomaan työttömyys on yhteiskunnan suu-

rin ongelma. Kun elinkeinoelämän pyörät lähtevät pyörimään ja jos Pekkasen paperin tavoitteet toteutuvat, tämän paperin mukaisesti nähtiin, että pienessä ja keskisuuressa teollisuudessa on eniten mahdollisuutta löytää uusia työpaikkoja ja myös palveluissa. Jos katsotaan, mitä nämä teollisuuden alat ovat ja mitä palvelut ovat, ne ovat useimmiten naisvaltaisia työpaikkoja. Toisin sanoen meillä on nyt niillä elinkeinoelämän aloilla, joilla on perinteisesti naisvaltaisuutta, myös mahdollisuus lähteä saamaan uusia työpaikkoja. Uusien työpaikkojen saamisen ja vastaanottamisen edellytys on varsinkin Etelä-Suomessa se, että on järjestettävissä päivähoitopaikka. Tämähän tunnustetaan myös sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnössä ja niissä laskelmissa, jotka matkan varrella on tämän asian yhteydessä esitetty.

Kun ensimmäisen kerran lähdettiin arvioimaan, mitä päivähoitolain voimaantulo merkitsisi, silloin lähdettiin työttömyysprosentteista, jotka olivat 1.1.94 tilanteessa noin 18,4 prosenttia, ja silloin, jos päivähoitolaki olisi tullut voimaan 95 viiden kuukauden ajalta, valtionosuuskustannukset olisivat olleet 39 miljoonaa ja kuntien kustannukset 55 miljoonaa. Vain 2,4 prosentin paraneminen työttömyydessä eli työllistyminen nosti heti näitä kustannuksia, valtionosuuksia 57 miljoonaan, siis viideltä kuukaudesta, ja kuntien osuutta 81 miljoonaan. Jokainen näkee, että jos meillä työllisyys paranee, päivähoitovelvoite kasvaa ja myös siitä aiheutuvat valtionosuusmenot ja kuntien menot kasvavat. Mutta eivätkö ne ole tervetulleita menoja?

Jos me voimme suoraan sanoa, että päivähoitopaikkojen tarve, joka johtuu siitä, että naiset ovat saamassa työpaikkoja, aiheuttaa meille näitä menoja, nämä menot ovat kuitenkin vain näennäisiä, koska haluan korostaa nimenomaan kokonaistaloutta. Kukaan ei ole suostunut laskemaan valtiovarainministeriön taholta selkeästi sitä, mitä merkitsisi valtion verotulojen lisäys, kuntien verotulojen lisäys ja työttömyysrahojen väheneminen. Siitä on esitetty ylimalkaisia laskelmia mutta ei ollenkaan niin tarkkoja kuin voitaisiin tehdä. Voitaisiin silloin jopa nähdä, että loppusaldo olisi plusmerkinen.

Vastustus tuntuu erikoiselta tässä kohdassa, kun on kysymys palvelun järjestämisestä, joka takaisi työllistymisen ja olisi sellaista palvelua, jota annetaan nimenomaan tarpeeseen, joka tulee siitä, että saadaan työpaikka, voidaan mennä kodin ulkopuoliseen työhön ja tarvitaan perhettä ja lapsia varten kunnallista päivähoitoa. Tätä

järjestelmää ei haluta laajentaa yhteiskunnassa, jossa työttömyyden hoitamiseen muuten ollaan valmiit osoittamaan jopa nyt kymmeniä ja satoja miljoonia, infrastruktuurin rakentamiseen jopa miljardeja markkoja. Jää kysymään, onko tämä todella se yhteiskunnan arvovalinta, joka tässä tilanteessa on syytä tehdä.

Jos halutaan työllistää hyvin koulutettuja nuoria naisia ja varmistaa heidän työllistymisensä erityisesti Etelä-Suomessa, jossa on ilmiselvästi syntyvässä työpaikkoja, sitä tukea, jota tämä työllistyminen tarvitsisi, ei suin surminkaan voi antaa, vaan se on nyt sitten todella hajottamassa budjettia, erottamassa valtiovarainministeriä ja saamassa koko hallituksen sekaisin. Tämä ei myöskään minun vastuulliseen poliittiseen näkemykseni oikein käy. On kysymys työllisyyspolitiikasta, kokonaistalouspolitiikasta, tasa-arvoisuudesta sekä lasten että perheen kannalta ja perimiltään yhteiskunnan arvovalinnoista. (Eduskunnasta: Aivan!)

Haluan vielä todeta sen, että keskustapuolueen taholta on esitetty minusta hämmästyttäviä puheenvuoroja. Oikeastaan kaikkein hämmästyttävien oli muutama aika sitten pääministeri Ahon käyttämä puheenvuoro, jossa hän — suurin piirtein, en muista sanatarkasti, kuitenkin tämän asian yhteyteen — heitti tällaisen asian, että toiset keräävät rahaa, toiset sitten sitä jakavat ja tuhlaavat. Juuri nyt, kun vaaditaan Ahon ja Viinasen yhteisellä kompromissilla, että 1.1.96 kotihoidon tuki tulee yhdessä lasten päivähoitovelvoitteen kanssa voimaan, sitten tuhlaataan 96, niin kuin on todettu, noin miljardi markkaa. Ei eduskunnan naisverkosto eikä kukaan muukaan ole vaatinut ehdottomasti tätä tuhlausta, vaan on kyetty saamaan kompromisseja aikaan, esittämään näkemyksiä, että vähimmällä kustannuksella voidaan saada parasta palvelua aikaan, kun lähdetään ensin toteuttamaan lasten päivähoitovelvoite.

Tämä rahan jakaminen ja tuhlaaminen tuntuu tulevan hyvin lähelle keskustapuoluetta, joka tässä tilanteessa unohtaa kokonaan taloudellisen laman, budjetin repimisen ja myös mahdolliset Reutersin käyrien vepäjämiset tämän takia. Jos kompromissiesitys on ensi vuodelle pelkästään 10 miljoonaa markkaa, on aivan jotakin muuta kuin 600 miljoonan markan kotihoidon tukierä vuonna 96, josta kukaan ei voi sanoa, että se selkeästi auttaisi naisten työllistymistä. Silloin nämä arvot ja arvovalinnat menevät hyvin selkeästi sekaisin eikä olla enää puhumassa säästämisestä, taloudellisen tuloksen laskemisesta ja

myös kaikkien toimenpiteiden sovittamisesta siihen taloudelliseen kantokykyyn, joka meillä kaiken kaikkiaan on.

On sanottu, että kotihoidon tuesta 25 prosenttia menee Etelä-Suomeen ja nimenomaan suuriin kaupunkeihin. Joku jo sanoi, että totta kai menee, koska 25 prosenttia väestöstä asuu esimerkiksi Uudellamaalla. Lapsista 25 prosenttia on Uudeltamaalta, joten ei ole kovi kummallista, jos 25 prosenttia kotihoidon tuesta sattuisi osumaan Uudellemaalle. Se on juuri se väestöosuus, joka Uudellamaalla asuu. On hyvin ymmärrettävää, että esimerkiksi kotihoidon tuki osuu näin.

Kaiken kaikkiaan, jos puhutaan lasten päivähoidosta ja koko tilanteesta, alle kouluikäisille on nyt tärkeätä antaa mahdollisuus päivähoitoon, joka alle kouluikäisten omalta kannalta, sosiaalistumisen kannalta, oppimisen kannalta, kehittymisen kannalta, yhteiskunnallisten taitojen kehittymisen kannalta on tärkeämpi kuin kotihoidon tuki.

Jos me teemme arvovalintoja, tehdään ne sitten rehellisesti. Tässä tapauksessa se rehellinen arvovalinta on, että esimerkiksi kotihoidon tuki kohdistuu parhaiten alle kolmivuotiaisiin. Sen sijaan palvelut, jotka vastaavat sekä perheiden että myös lasten kehittymisen tarpeita, kohdistuvat parhaiten, kun ne kohdistuvat alle kouluikäisiin.

On sanottu, että lasten päivähoito tarvitsee kokonaisuudessaan uutta kehittämistä. Olen aivan samaa mieltä. Mutta ei ole mitään järkeä sanoa, että lähdetään kehittämään lasten päivähoitoa vasta vuoden 1997 jälkeen, kun sitä voidaan nytkin jo tehdä, vaikka on lama, vaikka on pienet rahat. Niiden pientenkään rahojen puitteissa ei ole kielletty käyttämästä järkeä. Juuri järjen käyttämiseen kuuluu se, että lapsiperheet voivat valita nimenomaan omasta lähtökohdastaan. Monien suulla on jo todettu, että jos nyt pantaisiin subjektiivista oikeutta täytäntöön, se todella pantaisiin niin, että subjektiivinen oikeus todennäköisesti kohdistuisi nimenomaan alle kouluikäisiin painottaen päivähoitoa ja päiväkotia ja alle kolmivuotiaisiin taas painotettaen kotihoidon tukea.

Lain voimaantulo joko 1.12. tai 1.8. takaisi nyt sen, että kunnissa voitaisiin käyttää tilannetta järkevämmiin hyväksi ja myös perheet voisivat todella tietää, että heillä on päiväkotipaikka, kun lapset täyttävät kolme vuotta, ettei tarvitsisi väkisin laittaa alle kolmivuotiaita päiväkotiin, kuten nyt joissakin kunnissa tapahtuu, vaan voitaisiin rauhassa valita tilanne, joka perheelle sopii parhaiten. Haluan erityisesti korostaa myös per-

heiden oman valinnan oikeuden mahdollisuutta ja sen laajentamista ja nimenomaan palvelusetelin käyttöönottoa ja kaikkia niitä muita mahdollisuuksia, joilla lähdetään asiaa ratkaisemaan.

Nyt loppujen lopuksi on kuitenkin kysymys todella oikeastaan vain ja yksinomaan siitä, haluammeko tehdä tämän ratkaisun ja haluammeko antaa perheille ensi vuonna mahdollisuuden valita vai emme. Nyt ei ole tässä kompromissitilanteessa enää ollenkaan päällimmäisenä kysymys rahasta, on kysymys aivan muusta, arvovallinnoista.

Ed. V e h k a o j a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Varpasuo käytti hyvän puheenvuoron, mutta hän ei tuonut esille psykologisia vaikutuksia juurikaan. Ehkä jotkut muut ovat tuoneet esille, mitä vaikutuksia olisi, jos hallitusrintaman nyt väsäämä kompromissiehdotus tulisi päätökseksi. Tätä lakia on jo kertaalleen lykätty. Minun mielestäni nimenomaan siinä on vaara ja holtittomuus, että lasten ollessa kyseessä heidän asiassaan voidaan toistamiseen tehdä tällä tavalla, että eri syihin vedoten lähdettäisiin lykkäämään päätöksiä. Päivähoito on niin kattavasti tänä päivänä maassamme järjestetty, että tällaiseen lykkäämiseen ei ole mitään aihetta. Kustannuslisäys on minimaalinen. Tästä syystä hallituspuolueiden takahuoneessaan väsäämä, jonkinlaiseksi kompromissiksi luonnehdittu esitys tulisi tietysti hylätä.

Ed. Varpasuo käytti hyvän puheenvuoron myös siltä osin, että hän penäsi työllisyysvaikutuksia ja niitä vaikutuksia kuntien ja valtion verotuloihin, mitä päivähoidolla ja sen hyvällä järjestämisellä voisi olla. Ehkä on niin, että nämä seikat ovat edelleen salatiedettä ja sellaisena ne halutaan pitääkin. Suren vain sitä, että tässä on meillä ehkä jälleen käsissä esitys, jossa säästöjen sijasta tuleekin lisäkustannuksia.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Minusta on joskus tuntunut, että joukkohuumassa nainen menettää yksilöllisen kykynsä ajatella kirkkaasti. Tämän illan ja yön aikana, kun on kuunnellut puheita, on vähän vahvistunut tämä ajatus.

Kun ed. Varpasuo esitteli näkemyksiään, niin ehkä hän yritti liikaa ja ylitti sen rajan, jonka takana olisi pitänyt pysyä. Hän esitti, että päivähoitolain toteuttamisella esitetyllä mallilla on suuria työllistäviä vaikutuksia. Sillä on työllistäviä vaikutuksia siltä osin, kuin se tarjoaa työtä lastentarhanopettajille ja sellaisille, jotka ovat

alan ihmisiä, mutta vaikka tämä päivähoitolaki ei tule voimaan, se ei estä työllistymistä siltä osin. Suoraan sanoen hän lähti siitä, että työnantajat eivät saa työvoimaa, jos ei ole päivähoitolakia ja mahdollisuutta saada lapsia päivähoitoon.

Ei tämä ole tällä hetkellä työllistymisen esteenä. Ed. Varpasuo, tämä oli utopistista ajattelua. Minä sellaisenaan kannatan päivähoitolakia ja kotihoiton tukea ja näitä ajatuksia, olen aina kannattanut, mutta nämä ovat liian pitkälle vietyjä, utopistisia ajatuksia. Perusteet pitäisi hakea realistisemmalta pohjalta kuin katsoa, että tämä vaikuttaa tällä tavalla prosenttikaupalla Suomen työllisyystilanteeseen. Ei tämä pidä paikkaansa.

Ed. O. O j a l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun kuuntelin ed. Aittoniemen vastauspuheenvuoroa ed. Varpasuon varsinaiseen puheenvuoroon, kyllä minä ihmettelen, ettei ed. Aittoniemi ei taida oikeastaan tietää, mitä yrityksissään tapahtuu ja mitä siellä ajatellaan. Hyvin monet yrittäjät ovat nimittäin sitä mieltä, että on myös heidän kannaltaan erittäin arvokasta, että he tietävät, että heidän työntekijöillään on lasten päivähoito järjestetty, että työntekijät voivat siltä osin täyden työpanoksen antaa, kun heidän ei tarvitse miettiä ja murehtia sitä, onko lapsilla päivähoito kunnossa. Tässä mielessä sillä on, ed. Aittoniemi, myös vaikutus sitä kautta työllistymiseen, että yrittäjät voivat myös vapaasti ja paremmin ottaa nuoria äitejä ja isäiä palvelukseensa, kun tietävät, että päivähoito on kunnossa. Kyllä sillä, ed. Aittoniemi, on myös välillinen merkitys tätä kautta.

Ed. H ä m ä l ä i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Aittoniemi ei ilmeisesti tiedä, että päivähoidolla ja työllistämällä on suoranainen yhteys ja kysymys ei ole mistään utopioista vaan itse asiassa tästä parhaillaan elämästämme harmaasta arkipäivästä. Tällä hetkellä hyvin monet vanhemmat ottavat yhteyttä edustajiinsa, kunnanvaltuutettuihin jne., ja kertovat, että pitkän työttömyyden jälkeen he olisivat nyt juuri saamassa työtä, mutta työnantaja ei voi odottaa ja he eivät pysty saamaan päivähoitoa järjestykseen niin nopeasti kuin tarvittaisiin. Kunnat ovat sulkeneet paikkoja kymmenintuhansin, kymmeniätuhansia päivähoidon henkilökuntaa on tällä hetkellä työttöminä ja poissa niistä työpaikoista, joita heillä oli. Tästä johtuu se, että kuntien pitäisi huomattavasti nopeammin käynnistää tämä päivähoidon uudelleenjärjestely.

Ed. V a r p a s u o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Aittoniemen olisi kenties ollut syytä perehtyä sosiaali- ja terveysministeriön laskelmiin, joissa todetaan juuri se, minkä äsken sanoin. Jos työttömyys laskee 2,4 prosenttia, päivähoitopaikkojen lisätarve on 6 000, mikä tarkoittaa, että ne naiset menneet muihin töihin kuin lastentarhanopettajiksi. Ed. Aittoniemen kannattaisi kenties mennä Saloon tai Kirkkonummelle tai johonkin muuhun tällaiseen kuntaan, jossa on elektroniikkateollisuus lähtenyt, onneksi, hirveän hyvin pyörimään. Esimerkiksi Nokian alihankintatöihin on otettu paljon työntekijöitä ja työllistymisen esteenä on ollut nimenomaan päivähoitopaikan puute. (Ed. Kemppainen: Kunnat voivat halutessaan perustaa hoitopaikkoja!)

Voisin kutsua myös ed. Aittoniemen ihan omaankin kuntaani, pikku kuntaan Vihtiin, johon on tulossa pieni uusi elektroniikkayritys. Myös suoraan vaikuttaa heti se, kun tulee 75 uutta työpaikkaa, että tulee päivähoitopaikkojen puute. Jos päivähoitopaikkoja on kahden viimeisen vuoden aikana poistunut 35 000, niin kenties olisi syytä myös nyt lähteä järjestämään niitä uudestaan ja nimenomaan antaa kunnille, ed. Kemppainen, myös kenties rahaa niihin aivan samalla tavalla kuin joskus aikoinaan ed. Kemppaisen Kajaanikin on saanut kaikkiin rakentamiskohteisiinsa 100 prosentin mahdollisuudet rakentaa. Kenties myös tänne etelään olisi nyt syytä semmoiset tuet saada. Mutta tässä nyt on kysymys todella siitä, että ed. Aittoniemen pitäisi mennä vierailulle muutamaan kuntaan, missä ovat pyörät jo lähteneet pyörimään.

Ed. A. O j a l a : Arvoisa puhemies! Tulin tänne puhujakorokkeelle nyt varmuuden vuoksi, vaikka tarkoitukseni on puhua vain kaksi minuuttia. Mutta puhun vähän normaalia hitaammin siitä syystä, että kaikki te siellä huoneissanne varautuisitte tulemaan äänestykseen, sillä ainakin tuon listan mukaan, kun tänne lähdin, olin viimeinen puhuja. Näin ollen, ellei ed. Aittoniemi taas innostu, voi olla, että tämän jälkeen ei muita puheenvuoroja, ainakaan varsinaisia, tule. Joka tapauksessa näyttää siltä, että joudumme äänestykseen.

Nimittäin ensin haluan, arvoisa puhemies, todeta, että olen iloinen sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnöstä ja siellä saavutetusta äänestystuloksesta. En siis näe mitään tarvetta asian lähettämiseen suureen valiokuntaan. Näin ollen

kannatan vielä varmuuden vuoksi ed. Stenius-Kaukosen tekemää esitystä siitä, että asiaa ei lähetetä suureen valiokuntaan.

Mutta olen todella pahoillani siitä, että lastemme hyvinvoinnin kannalta tärkein keskustelu pidetään yöllä, jolloin keskustelumme ei voi olla täysipainoista jokaisen yrittäessä sanoa sanottavansa hyvin lyhyesti. Alkuperäisen suunnitelman mukaanhan keskustelua piti käydä tänään päivällä.

Täällä on käytetty tänä yönä hyvin monia perusteellisia ja erittäin laajojakin puheenvuoroja, joissa on kerrottu, miksi päivähoito pitäisi järjestää siten kuin mietinnössäkkin on sanottu eli 1.8.1995 ja mitä varten kotihoidon tuki ei tässä tilanteessa olisi välttämätöntä. Uskon, että me tulemme keskustelemaan tästä aiheesta vielä uudelleen, joten nyt esitän omat perusteluni vain hyvin lyhyesti. Uskon niihin palaavani vielä vähän laajemmin jossakin toisessa yhteydessä.

Lasten päivähoidon järjestäminen on yksi arvovalinta. Se on tärkeä osa lapsen perusturvaa. Se on perheille tärkein verovaroin tuettu palvelumuoto, ed. Aittoniemi. Se takaa varhaiskasvatuksen ja ehkäisee ennalta kalliita lastensuojelutoimia. Se mahdollistaa lapsiperheiden mukanaolon, kun Suomi lähtee nousuun. Se on turvallinen lasta kokonaisvaltaisesti palveleva tukimuoto ja kartuttaa jopa veromarkkoja yhteiseen kassaan, mistä ministeri Viinaselle huomautettakoon.

Tässä olivat ytimeltään tärkeimmät omani ja myös lasten päivähoitoliikkeen perustelut. Näin ollen, arvoisa puhemies, toivon, että tämä asia saisi myös asianmukaisen jatkokäsittelyn.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Vastoin puhemiesneuvoston ehdotusta, että asia lähetettäisiin suureen valiokuntaan, on keskustelussa ed. Stenius-Kaukonen ed. Hurskaisen kannattamana ehdottanut, että asiaa ei lähetettäisi suureen valiokuntaan.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka kannattaa puhemiesneuvoston ehdotusta asian lähettämistä suureen valiokuntaan, äänestää ”jaa”; jos ”ei” voittaa, on ed. Stenius-Kaukosen ehdotus hyväksytty.

Toinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 83 jaa- ja 77 ei-ääntä; poissa 39. (Ään. 1)

Eduskunta on hyväksynyt puhemiesneuvoston ehdotuksen.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. M ä k i - H a k o l a : Herra puhemies! Ilmoitan, että suuri valiokunta kokoontuu välittömästi tämän täysistunnon päättyttyä.

Toinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään lauantaina kello 5.

Täysistunto lopetetaan kello 4.31.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen

